

IPARMŰVÉSZETI SZAKOK PÁRHUZAMOS ÉRTÉKELÉSE

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

A MAB 2009/7/XI/1/1-11. számú határozata

A határozatokban foglalt szakok akkreditációjának hatálya: 2017.

- A Látogató Bizottság elnöke:*** ***Horányi Özséb***
villamosmérnök (BME), CSc (nyelvtudományok), egyetemi tanár, BME
- A Látogató Bizottság tagjai:*** ***Benkő Imre***
fotográfus, érdemes művész
Karácsony Tamás
építész, DLA, BME
Kókay Krisztina
textilművész, érdemes művész
Síklaki István
szociálpszichológus, társadalomtudományok, PhD, ELTE
Solti Péter
jogász, igazgatási szakértő, BKF főtitkár
- Hallgatói képviselő:*** ***Szűcs Gabriella***
PTE BTK, szociális munkás, művészetterapeuta hallgató

2009. október 1.

Tartalomjegyzék

A látogató bizottság előljáró megjegyzései	
Az iparművészképzés általános vonatkozásai	
Kaposvári Egyetem	
I. Akkreditációs javaslat	
II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások.....	
III. A fotográfia szakot érintő megállapítások.....	
Elméleti képzés	
Fotográfia	
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	
I. Akkreditációs javaslat	
II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások.....	
III. Általános – a szakokat érintő – megállapítások	
Elméleti képzés	
Design- és művészetelmélet	
Fémművesség	
Formatervezés	
Fotográfia	
Kerámia-tervezés	
Tervezőgrafika	
Textiltervezés	
Üvegtervezés	
Doktori Iskola.....	
Nyugat-magyarországi Egyetem	
I. Akkreditációs javaslat	
II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások.....	
III. Általános – a szakokat érintő – megállapítások	
Elméleti képzés	
Formatervezés	
Tervezőgrafika	

A látogató bizottság előljáró megjegyzései

Az LB igen nehéz feladatot kapott. A nehézség mindjárt abból is adódik, hogy ez nem igazán látszik.

Az egyes szakok akkreditálásával kapcsolatban (legyen szó szakalapításról vagy szakindításról) jelentős tapasztalat halmozódott fel a MAB-ban. Elvben az sem jelent különösebb nehézséget, hogy a jelen látogatás nem egy intézmény egyetlen szakjának működésével kapcsolatos, hanem különböző intézményekben (a felkérés értelmében a Kaposvári Egyetemen, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen és a Nyugat-magyarországi Egyetemen) ugyanazon, párhuzamosan működő szak(ok) vizsgálatáról van szó.

A párhuzamos akkreditációs eljárás előkészítésével kapcsolatban fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy az adminisztrációs háttér és a látogatások megszervezésében minden segítséget megkaptunk a MAB apparátusától.

Különös nehézséget okozott:

- az akkreditációs eljárás időpontja: lényegében mindhárom intézményben egyetlen akadémiai évnvi tapasztalat áll rendelkezésre a BA szakokat illetően. A minimum három, vagyis az egy ciklus helyett. Nem BA típusú képzésben ugyanazon szak(ok)kal kapcsolatban természetesen vannak tapasztalatok: egyes szakmák és egyes intézmények (a MOME, illetőleg jogelődjei) esetében akár több mint százévnvi is. De mára már világossá vált, hogy a Bologna-típusú képzések olyan kérdéseket is felvetnek, amelyekre csak hosszabb időn keresztül gyűjtött tapasztalatok alapján lehet válaszolni. Ilyen például az, vajon a 6 féléves BA képzési ciklus biztosít-e elegendő időt olyan gyakorlati szakmai tapasztalatok megszerzésére, amelyek megléte joggal elvárható egy diplomás szakembertől – itt: iparművésztől – a szakmagyakorlás első éveiben is. A kérdésre egy évnvi tapasztalat alapján nincs válasz;
- a felsőfokú iparművészeti oktatás párhuzamos akkreditációjával kapcsolatban további problémát jelentett az összehasonlítás korlátozott lehetősége; ez ténylegesen csak 3 területen: a fotográfia, a tervezőgrafika, illetőleg a formatervezés szakok esetében valósulhatott meg; ezen szakok esetében valóban két-két egyetem képzéseit lehetett összehasonlítani. A többi esetben csupán a MOMÉ-n folyik képzés, ezért – egyetértve a képzőművészeti területet párhuzamosan vizsgáló bizottság véleményével – kézenfekvő lett volna a hazai képzéseket külföldi intézményekkel összehasonlítani. Ehhez célszerű lenne a jövőben a bizottságba külföldi szakértőket is meghívni, ami abból a szempontból is előnyös lenne, hogy ők a hazai oktatást tágabb összefüggésben, „kívülálló” szemmel volnának képesek értékelni;
- szerencsésebb volna egy következő alkalommal az LB felkérésében megjelölt intézményekhez és szakokhoz más a szakmák fejlődése szempontjából releváns vagy éppen az EU nomenklatúrához is igazodó szakokat is kijelölni (akár a képzési ág szerinti vizsgáldási csoportképzés újragondolásával is, hiszen most kimaradt például az animáció, az építészet, a filmművészet, a BME formatervező szakja, a PTE MK egyes szakjai stb.), mert akkor nagyobb horizonton lehetne tanulmányozni és értékelni az egyes szakokat;
- abban is egyetértünk a képzőművészeti képzéseket párhuzamos vizsgáló bizottsággal, hogy a dokumentumelemzés és a látogatásokon tapasztaltak összevetése alapján szükséges lenne áttekinteni az oktatásra vonatkozó önértékelés – jelenleg részben formális – elemeit, hogy azokat kézzelfogható, gyakorlatban tapasztalható, releváns tartalommal lehessen megtölteni. Az önértékelések terjedelme, felépítése, tartalma ugyanis meglehetősen nagy különbségeket mutatott, egyes szempontokat a különböző szako-

kon eltérő módon értelmezték, ami a jelentés elkészítése során is okozott nehézségeket. Ezért célszerűnek látszik az önértékelések, de a jelentés formai, tartalmi szempontjainak is a speciális (iparművészet) adottságokhoz való igazítása és egységesítése, különös tekintettel arra, hogy egyes megfogalmazott kérdések (pl. pályakövetésre, vagy a záróvizsga-tapasztalatokra vonatkozóan) nem válaszolhatóak meg, tekintettel arra a korábban már említett időbeli problémára, hogy a vizsgálat időpontjában még egyik vizsgált szakon sincs kimenő, pontosabban végzett évfolyam;

- ugyanígy nehézséget okozott a látogató bizottságnak az a körülmény, hogy (párhuzamos) szakakkreditálási vizsgálódásai közepette olyan (szervezeti, illetőleg vezetési) kérdések vetődtek fel, amelyek vizsgálatának természetes kerete az intézményi akkreditáció. Ezekre a kérdésekre, teljes mélységükben, az LB nem tudta a választ megkeresni, minthogy nem ez volt a feladata. Sok esetben éppen csak felvetette ezeket és még az sem biztos, hogy valamennyit sikerült felvetnie;
- a látogatásra rendelkezésre álló idő a tapasztalatok alapján meglehetősen rövidnek bizonyult (KE, NYME: 1-1 nap; MOME: 2 nap). Ezért érdemes volna elgondolkodni azon, hogy vagy a bizottság létszámának növelésével, vagy a helyszíni látogatásra szabott időkeret emelésével legyen lehetőség több helyszíni tapasztalat közvetlen megszerzésére;
- és végül hibát követne el az LB, ha nem tenné szóvá, hogy a MAB-on belül működő összeférhetetlenséget kizáró szabályok és eljárások – legalábbis a látszat szerint – nem hatékonyak, illetőleg sokszor nem gyakorlatiasak. Ebben az esetben: a MOME jelenlegi prorektora és a MAB Művészeti Bizottságának elnöke ugyanaz a személy. Az LB-nek nem feladata megítélni, hogy az elmúlt időszakban ez a helyzet okozott-e akár a MOME, akár más művészeti szakokat működtető felsőoktatási intézmények, illetőleg a MAB között működési disszonanciát és volt-e negatív hatása a Művészeti Bizottság munkájára, az azonban egyértelműen látszik, hogy a fenti intézmények munkatársai és vezetői közül néhányan ennek meglétéről meg vannak győződve; talán bizonyos ténylegességek ellenére is, így például a MOME ügyeit ténylegesen a Művészeti Bizottság teljes jogkörű társelnöke intézi, aki nem a MOME munkatársa. Fontos lenne a MAB működésének átláthatóságát fokozni és ennek érdekében e viszonyrendszereket megfelelően tisztázni és még árnyaltabban szabályozni.

Mindazonáltal az LB körültekintő és alapos vizsgálatot törekedett végezni, és jelentésében megfontolt álláspontokat képviselni.

Budapest, 2009. április 16.

Az iparművészképzés általános vonatkozásai

A hagyományosnak tekinthető szakokon (fém-művesség, textiltervezés, üvegtervezés, kerámiatervezés) továbbra is a klasszikus mester-tanítvány típusú oktatás érvényesül, amely első-sorban műtermi, illetőleg műhelymunkán alapul, az önálló munka, egyéni feladatkiadás, korrektúra, konzultációk és értékelések keretei között. A képzésnek ez az individuális módja kétségtelenül jelentős oktatásszervezési nehézségekkel is jár. Az is igaz, hogy ennek jelenlegi gyakorlata nem készíti fel a hallgatókat a szakmai képviselőre, az érdekérvényesítés szükségességének belátására és gyakorlására; az egyéni életpálya menedzselése mellett a művészet társadalmi szerepének átlátására.

A programok és workshop-ok mentén való oktatásszervezés azonban – a hagyományos képzés erősségeit is megőrizve – képes volna a művészeti egyetemek mai merev struktúráinak újragondolására, az oktatás rugalmasabbá tételére, az intézményközi nyitottság növelésére és az áthallgatás lehetővé tételére, s nem mellesleg a hallgatói fegyelem javítására.

Talán nem téved nagyot a bizottság azzal a víziójával, hogy az iparművész szakmák utóbbi évtizedekbeni mozgásai tovább erősítették, sőt visszafordíthatatlanná tették azokat a tendenciákat, amelyek már nem a hagyományosnak tekinthető *craft* vs. *design* törésvonal mentén rendeződnek el.

A MOME akkreditációs anyagaiban markánsan fel is ismerhető az a tendencia, amely szerint a tervezésnek, mint mentalitásnak felerősödött a szerepe (jól mutatja ezt a tény, hogy gyakran már *általános tervezéseméletről* beszélnek), és ma már minden iparművész szakma mással nem pótolható, semmivel sem szembeállítható része. Ez az állítás nem azt mondja, hogy korábban nem volt tervezés az iparművészeti tevékenységben (vagy legalábbis nem minden ágában), merthogy ennek a konstituens tevékenységnek (és főként attitűdnek) a jelenléte mindig is kimutatható volt; hanem inkább azt, hogy a tervezés mint tevékenység egyre inkább szakma-függetlenné válik; hogy azok a technológiai (vagy éppen mesterségbelinek nevezett) tudások (skillek), amelyeket korábban szinte kizárólag szakmák szerint horgonyozottnak tekinthettünk (vagyis például a fémmegmunkálás rejtelméi az ötvösre tartoztak, a szitanyomásé pedig a grafikusra, vagy éppen a textilesre és más iparművész szakmabelire nem) – ma már erősen szakma-függetlenné váltak. És legfőképpen ez az állítás ki sem mondva éppen azt állítja, hogy a mai iparművészeti gyakorlat a létrehozandó termékből, ennek funkciójából indul ki a tervezésnek nevezett koncipiálásában, és ehhez rendeli hozzá a megvalósításhoz szükséges technológiákat. A 'start' különbségek legfeljebb olyan megkülönböztetést engednek meg, mint hogy a termék valamilyen *képként* (*felületként*) vagy *tárgyként*, vagy éppen valamilyen *térként* objektívalódik. De még ez a megkülönböztetés is ezer sebtől vérzik a mai gyakorlat ítélszéke előtt.

Lehet ezt a tendenciát olyként megítélni, hogy a mai iparművészeti gyakorlat távolabb került az anyagtól (és a tőle elválaszthatatlan technológiától). Mintha az anyag és a technológia lecsúszott volna korábbi piedesztáljáról az iparművészképzésben. Noha ez nem lehet, így hiszen az iparművészeti tevékenység eredménye, a produktum szükségképpen a mindennapok, a gazdaság, illetőleg az ipar kontextusában jelenik meg, vagyis ezek vonatkozásában mindenképpen kiszolgáló (alkalmazott) pozícióban, amelyben az éppen alkalmazott anyag (illetőleg technológia) pozíciója a mindennapokban, a gazdaságban, illetőleg az iparban egyáltalán nem mellékes.

Vagyis észre kell venni, hogy az iparművész szakmák fejlődése által generált és hasznosulásuk szükségletei által generált igények között ellentét gerjedt. Egészen odáig elmenvén, hogy magának az „iparművész” szóhasználatnak a létjogosultsága is megkérdőjeleződik. Nyilvánvalóan valamiféle új szintézisre volna szükség, mondhatnánk egy új koncepciójú *Gesamtkunstwerke*. És ez az újként megjelenő szükséglet – természetesen – az felsőoktatás számára új kihívásként jelenik meg.

A bizottság ennek az új kihívásnak a tudatában végezte munkáját. Jelentésével a választ kereső intézmények törekvéseit kívánja segíteni.

(a) Erősségek

A magyarországi iparművészképzés évszázadnyi felhalmozott tapasztalatával szerencsés helyzetben van: ha úgy hozza az élet, van hova visszanyúlnia. Erre pedig vélhetően nagy szükség is van a Bologna-szakok bevezetésében rejlő sajátos kockázatok csökkentésére. A kockázat éppen abban áll, hogy vajon a 6 féléves képzés ad-e elegendő időt mindazoknak a kompetenciáknak (és főként skilleknek) a megszerzésére, amely speciálisan az iparművész szakmagyakorláshoz szükségesek.

A hallgatói kérdőívek, illetőleg a hallgatókkal folytatott beszélgetések azt mutatják, hogy a hallgatók általánosságban meg vannak elégedve a megtartott órákkal, színvonalukat jónak értékelik, a képességfejlesztésen belül a gondolkodásmód és a kreativitás elsajátítását tartják kiemelkedően fontosnak.

(b) Gyengeségek

A fent említett kihívást tekintve jobb helyzetben van az az intézmény (MOME), amelyben több iparművész szak képzése folyik, mint ahol kevesebb (KE, NYME). Ahol kevesebb, ott kevesebb az a mozgósítható szinergia, amely megjelenítheti a trendet.

Itt kell azonban számba venni azt a tényt is, hogy a megindított BA szakoknak még nincs MA folytatása, legalábbis azon iparművészeti szakok tekintetében, amelyeket a bizottság vizsgált. E pillanatban a leendő szakoknak még nincs elfogadott KKK-juk, bár a MAB 2009. márciusi plénumon támogatta néhány mesterszak létesítését. Minthogy a magyarországi felsőoktatási hagyományok értelmében a szaklétesítések benyújtása és elfogadtatása a MOME (informális) kötelezettsége volna; e KKK-k hiánya, illetőleg elfogadásuk elhúzódása a MOME felelőssége (noha nem kizárólagosan). A KE, illetőleg a NYME (mint a BA szakokkal kapcsolatban működött konzorcium tagjai) – egyáltalán nem alaptalanul – a MOME-ra vártak és várnak a mai napig. A MOME pedig a bizottság megítélése szerint a MAB által támogatott néhány mesterszak ellenére még mindig jelentős késésben van. Ez a felelősség (noha felelőssége nem kizárólagos) azért jelentős, mert ha rövidesen nem történik pozitív előre lépés, akkor az egyes képző intézmények saját tevékenységüket tekintve akadályoztatva lesznek. És nyilvánvalóan nem várható, hogy önérdükük ellenében is csupáncsak udvariasan várjanak a MOME-ra ez után is.

Nagyon erőteljesen észrevehető a trendnek való meg nem felelés az *elméleti stúdi-umokkal* kapcsolatban: a MOME a dokumentumok szerint igen tudatos; a KE és a NYME esetében ez nem mondható el. Elegendő a mintatantervek e tekintetben való szervezetlenségére felfigyelni. Azért kulcskérdés ez, mert a tervezés pozíciójának átalakulása többek között az elméletinek tekintett felkészültség jelentőségét alakította át. S bár az egyes mintatantervek (illetőleg a háttérükben álló akkreditált szakindítási dokumentumok) megfelelnek a KKK-nak, egymással összevetve ezeket, részben a szervezetlenség mutatkozik meg, részben pedig az elméleti és a szakelméleti stúdiumok változatlan összerendezettségének hiánya.

A jelenlegi (BA) képzés csak kis mértékben nyújt segítséget gazdasági, pályázási ismeretek, a vállalkozói, illetőleg a pénzügyi ismeretek és a szervezési készségek elsajátításában, amelyek ma elengedhetetlenül fontosak egy pályakezdő művész számára a kortárs művészeti szintéren való jelenléthez.

A gyengeségek között fontosnak tartjuk megemlíteni azt, hogy a felsőoktatási törvényben meghatározott főállású, közalkalmazotti jogviszonyban álló oktatók és a külsős óraadó oktatók aránya (60-40%) a művészképzés sajátosságaiból következően szinte sehol nem érvényesíthető a szakok szintjén. A „gyengeség” ez esetben talán nem is az intézményre magára vonatkozik, hanem arra a rendszerre, amelyben az intézmény dolgozni kénytelen. Súlyos szakmai kérdések húzódnak meg a nagyobb létszámban gondolkodó Ftv. és az igen speciális ismereteket nyújtó szükségképpen kis létszámban gondolkodó intézményi szemlélet ellentéte mögött. A bizottság intézményi szinten nem vizsgálta (nem erre kapott felhatalmazást) az oktatói arányokat, azonban az intézményi akkreditációs vizsgálat minden bizonnyal erre a kérdéskörre mélyebben ki fog térni.

(c) Lehetőségek

Be kell látni, hogy a magyarországi felsőoktatási tér önmagában is kicsi ahhoz, hogy benne valódi változatok létrejöhessenek; az iparművész képzés tekintetében ez még inkább így van. Szerencsére az EU tagjaként a magyar iparművészeti felsőoktatás be tudna lépni az európai felsőoktatási térbe gerjesztve ezzel a magyarországi megújulást. Ez a korszerűsödési lehetőségek olyan tárházát jelentené, amelyet teljes egészében nehéz volna még átlátni is – nem hogy kihasználni. Tény viszont – az akkreditációs anyagok alapján és mindhárom intézmény vonatkozásában, ha nem is egyformán –, hogy az intézményes kapcsolódás ehhez a térhez jóformán még el sem kezdődött. Ami egyáltalán nem jelenti azt, hogy ne volnának alkalmi, sőt bejáratott személyes csatornák vagy éppen rendelkezésre álló ösztöndíjak.

Érthető okokból, gyanítható, igen sok feladatot kell még az intézményeknek megoldaniuk (köztük strukturálisakat is) az elegendően hatékony és sikeres EU integrációhoz e témában.

Az iparművészet terminussal illelhető szakmacsoport említett belső átalakulása és az egyes szakmák egymáshoz való viszonyának változása a felsőoktatási intézmény egy egészen másféle válaszlépését is felveti. Egyrészt, természetesen, megkérdendő, hogy ezek a sok szempontból igen különböző szakmára képző szakok szükségképpen vannak-e egyetlen felsőoktatási intézmény keretében. S bár a válasz a mai körülmények között szinte biztosan az, hogy nem aktuális új intézmények létrehozása; ettől a kérdés még kérdés marad. És kísérletezhetnének az érintett intézmények (a MOME mintha a maga módján el is indult volna ezen az úton) karok vagy kari szervezetek (intézetek) létrehozásával, amely megengedné, hogy az egyik kar (intézet) más logika mentén gondolkozzék és működjék, mint egy másik. Sok feleslegesnek tűnő vitát elkerülve ezzel, de legalábbis csökkentve ezek esetenként elfojtott heveségét.

Ha mármost az egyes képzési helyek eltérő oktatási-kutatási környezetéből adódó azon sajátosságokra is figyelünk, amelyek a képzések karakterét alapvetően és hosszútávon meghatározzák, akkor elvben bizonyosan az az intézmény van jobb pozícióban (itt a KE és a NYME), amelyben nem-iparművészképzések is folynak. Olyan szinergiák megjelenésére lehet számítani párhuzamos képzések esetében, ami mással aligha pótolható. Voltaképpen az a fejlődés, ami az iparművész szakmákban karakterisztikusan megfigyelhető, azt sugallja, hogy minél több és minél sokszínűbb „külső” képzési helyzetbe volna célszerű a hallgatókat belevinni.

(d) Korlátok

Annak okán, hogy a magyarországi iparművészképzés – egy két-szak kivételével (üveg, kerámia) vonzó könnyen szem elöl téveszthetők a mégis csak létező külső korlátozó tényezők:

- egyrészt, a közismert demográfiai problémák miatt az elkövetkező évtizedben a potenciálisan jelentkező folyamatosan csökkenő létszámával kell számolni. Könnyen lehet

azonban, hogy a fent említett két szak kivételével a többi szaknak nem létszámhiánya lesz, hanem a jelenlegi 15-20x-os túljelentkezés mértéke csökken, vagyis csökken a mérítési bázisa. Noha az elmúlt évek tapasztalata szerint – a várakozásokkal ellentétben – az említett trend nem szűkítette a jelentkezők számát, vagyis mintha manapság arányaiiban többen jelentkeznének, mint korábban. És ez felvethet minőségi kérdéseket is. Éppen ezért a magyarországi demográfiai helyzetből adódó beiskolázási problémáknak is egyik lehetséges megoldása a valódi nyitás volna Nyugat-Európa felé; nem elvileg, hiszen az jelenleg is fennáll, hanem ténylegesen és hatásosan (például azáltal, hogy az oktatás nyelve fokozatosan a magyarról valamilyen idegen nyelvre, praktikusán angolra változna);

- másrészt korlátként – és a Bologna rendszerrel élesen szembenállóként – kellene az MA bemeneti követelményeire tekinteni, akkor ha abban gyakorlatilag valamely iparművész BA szak KKK-ja van megadva (akár nyíltan, akár rejtetten);
- ugyancsak külső korlátként érdemes tekinteni arra a tényre, másrészt, hogy az iparművészképzés olyan szakmacsoporttal kapcsolatos képzés, amely szakmák gyakorlása nincs felsőoktatási végzettséghez (diplomához) kötve: bárki vállalhat olyan feladatot, amelynek megoldása iparművészeti produktumnak számíthat. Az építész képzése jelenti ebben a szakmacsoportban az egyetlen kivételt (minthogy az építészeti tevékenység – leegyszerűsítve a tényleges helyzetet – diplomához van kötve: ez a szakma azonban nem tartozik e jelentés a kompetenciájába. Vagyis olyan képzési körülményeket, olyan képzéssel összefüggő, de ezen mégiscsak kívül eső opciókat kell teremtenie a képző intézményeknek a túlélés érdekében, amelyek kedvéért aztán a potenciális hallgatónak mégiscsak érdemes vállalni a képzéssel járó terheket;
- harmadrészt: egyre erőteljesebben érzékelhetőek a gazdasági-pénzügyi válság tünetei mindennapi életünkben, a felsőoktatásban és a művészeti világban egyaránt. Természetesen ezeket a hatásokat a mi színterünkön ellensúlyozni nem lehet, csak reménykedni abban, hogy minél gyorsabb lefolyású lesz, és minél kevesebb kárt okoz majd.

(e) Veszélyek

Az oktatók beszámolóí alapján a felvételre jelentkezők, illetőleg a felvettek körében évek óta romló „bemeneti szint” tapasztalható (ez reális veszély forrása), és ez a tendencia valószínűleg a jövőben is folytatódni fog (amelynek fő oka alighanem a középiskolai rajz-, művészet-történet- és vizuális kultúra oktatásának megoldatlansága. S minthogy továbbra is fontos feladat az oktatás színvonalának megőrzése, ezért szükségesnek látszik az egyetemi képzés keretében (illetőleg ezt megelőzően) a felzárkóztatás, „szintre hozás” feladatának folyamatosan megújuló átgondolása. Akár úgy, hogy a középiskolákkal, előkészítő/felkészítő intézményekkel szorosabb kapcsolatokat tartanak; akár úgy is, ahogy az a preMOME Vizuális Szabadegyetemén (Mohácsi András vezetésével) jelenleg is folyik.

Az iparművészeti felsőoktatásban a tanároktól elvárható képzést még mostanában is a MOME biztosítja. Egyre kevésbé elvileg, de változatlanul gyakorlatilag. Mindenekelőtt a DLA képzés miatt. Így a MOME változatlanul meghatározó tényező, és bármi zavar is áll elő a MOME képzésében (vagy ezzel összefüggésben), a közvetlen következményekkel jár az iparművész szakmák tágasságára. Nem sokat változtat ezen a helyzeten a Magyar Képzőművészeti Egyetem vagy a Pécsi Tudományegyetem DLA képzése. Nem túl régi ezek a képzések és csak egy-egy DLA fokozat kerül a KE-re vagy a NYME-re, ha kerül egyáltalán.

Mindazonáltal a legkomolyabb veszélyt az jelenti, hogy a tanárok jövedelmi viszonyai elmaradnak a versenyszférában elérhető jövedelmektől (ez a grafikai szakra különlegesen vonatkozik), és ennek következtében már a közel jövőben is hiány alakulhat ki a színvonalas oktatói gárda vonatkozásában.

Kaposvári Egyetem

I. Akkreditációs javaslat

A bizottság a rendelkezésére bocsátott dokumentumok (önértékelés, szakindítási kérelem, mintatanterv, Minőségirányítási Kézikönyv stb.), valamint a helyszíni látogatás megállapításai alapján a szak akkreditációját feltétel nélkül javasolja, a lenti észrevételek figyelembe vétele mellett.

A vizsgálatot hátráltató, nehezítő tényezők:

Tekintettel arra, hogy a KE csak a fotográfia szak képezte a vizsgálat tárgyát, így nehezebb megítélni a KE és a Kar oktatásszervezésben betöltött szerepét – más szakokkal történő összehasonlítás hiányában.

II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások

(a) Erősségek

Az intézmény fejlett, központi szinten irányított minőségirányítási rendszerrel rendelkezik, amelynek vélhetően valamennyi szak (a fotográfia mindenképpen) szerves és aktív elemét képezi. A minőségközpontú szemléletmód érvényesülését igazolja egy – a felsőoktatástól független – minőségirányítási rendszer kiépítése és folyamatos tanúsítása 2007-től (ISO 9001).

Fontos megállapítás az is, hogy a KE nem küszködik infrastrukturális nehézségekkel. Pályázati és egyéb forrásait optimálisan használja ki az infrastrukturális és az oktatástechnikai háttérpark kiépítéséhez.

(b) Gyengeségek

Az erős központi irányítás erőssége magában hordozza azt a gyengéséget, hogy az egyes képzési területek, képzési ágak, szakok (így a fotográfia szak) nehezebben tudják megvalósítani specifikus minőségfejlesztési elképzeléseiket. Az esetenként erős adminisztrációs kötelezettség gátolhatja az önálló fejlesztési elképzelések végiggondolását.

Az egyes minőségirányítási tevékenységek – szabvány által előírt – szinte szolgai követése nem teszi lehetővé a tevékenységeken keresztül előírt cél elérését (pl. a hallgatói véleményezések, dolgozói véleményezések központi kérdőíve nem alkalmazkodik a specifikumokhoz, így ezek eredményessége is vitatható, bár egyetemi szinten az összehasonlíthatóságot megfelelően biztosítja).

(c) Lehetőségek

Érdemes volna komolyabb együttműködési lehetőségeket keresni más – művészeti képzést folytató – felsőoktatási intézményekkel, mert bár a helyi adottságokat a különböző képzések szintjén a helyi környezetben megfelelően igyekszik felhasználni az intézmény (együttműködés a szakok között), a Budapest-centrikusság ellensúlyozására nem feltétlenül elegendők ezek a törekvések.

(d) Korlátok

A hazai kulturális élet alapvetően Budapest-központú, így a jelentősebb gyűjtemények, a történeti áttekintést segítő múzeumi darabok, a meghatározó kulturális megmozdulások csak jelentős nehézségekkel érhetőek el, kisebb eséllyel vonhatóak be az oktatás mindennapjaiba.

(e) Veszélyek

Egyrészt az erős centrális oktatásszervezési háttér hosszabb távon korlátozhatja a művészeti terület szélesebb képzési mozgásterét, így a hatékonyabb minőségfejlesztést; másrészt pedig az intézmény egyetlen vizuális művészeti szakos képzése önmagában nem tud megfelelő (emergens) hallgatói közeget biztosítani.

Kaposvári Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Fotográfia alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/9/XV/34. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/1. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>Elméleti képzés</p> <p>(a) Erősségek</p> <p>Az elméleti stúdiók a szak KKK-jának lényegében megfelelnek. Kifejezetten erősségnek tekinthető a 15 kreditnyi történeti stúdium.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>Van néhány pontatlanság a mintatantervben, így például politológiából kollokvium ugyan van, de nincs hozzá tartozó kurzus.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>A KKK-nak való megfelelésen belül lehetőség volna a szakelmélet és az elmélet tematikus egymáshoz való közelítésére: és ez a fentebb már kifejtett okokból alighanem szerencsés volna. Ugyanígy megvolna a lehetőség a szakelmélet és az elmélet közötti kreditátrendezésre, a szakelmélet javára. És a bizottság megítélése szerint ennek is volna jótékony hatása.</p> <p>(d) Korlátok</p> <p>Az elméleti, illetőleg a szakelméleti stúdiók eléggé differenciálatlanul jelennek meg. Ebből következően igen kedvezőtlen kép rajzolható meg az egyes tárgyak egymáshoz való viszonyáról, amely azt a látszatot kelti, hogy igen távol eshet a végeredmény az optimumtól.</p> <p>(e) Veszélyek</p> <p>A mintatantervből hiányoznak a társadalomtudományok, ha a bizottság megítélése helytálló, amely tény súrolja a KKK-nak való megfelelés határát, és ami talán még fontosabb: már csak e miatt is csúszhat (vagyis a deklarált szándékok ellenére is) a diploma tartalma a művészdiplomák irányába, távolodva az alkalmazott természetű iparművész diploma karakterétől.</p> <p>Fotográfia</p> <p>(a) Erősségek</p> <p>A 2007/2008-as tanévben indult Fotográfia (BA) alapképzési szak céljai világosak, ez mind az önértékelésből, mind pedig a látogatás során megtekintett dokumentációból, illetőleg a beszélgetésekből is kiderült. A régi képzési szerkezet szerinti szak és a BA képzés közötti átmenetet elsősorban a gyakorlatok szerepének erősítése, és azon belül is a tárgy-, az épület-, és a műemlék-fényképezés fókuszja jellemzi. A fotóriport gyakorlati feladatokat többnyire a város különböző intézményeiben készítik a hallgatók (pl. Kaposvári Színház).</p>	

A művészeti kar infrastruktúrája jó hátteret biztosít az oktatói munkához. Megvalósult három tanterem felújítása, ahol a 70 darab új Macintosh hallgatói számítógépes munkahely a legkorszerűbb szoftverekkel segíti az oktatást. A fotóműterem alapterületét duplájára emelték. A szakképzési hozzájárulásból sikerült megvalósítani a *Fotóelméleti és -történeti Gyűjtemény* kutatólaboratóriumát. A hallgatók és oktatók részére egyedülálló lehetőség a labor – kutatóasztalaival, folyamatosan bővülő könyvtárával, katalógus- és mikrofilmnyagával és legmodernebb információs eszközeivel.

Ritkaságnak mondható, de az alkotáshoz szükséges alapnyersanyagokat a szak még tudja biztosítani a hallgatóknak (fotópapír, hívó, fixír). Jól felszerelt fotólabor és kamerahasználat is rendelkezésükre áll. A műterem és a labor eszközállományának fejlesztése tervszerűen folyamatos. A fotóműterem alapterületének duplájára emelését a növekvő számú csoportok és a beltéri fotózás igényei tették szükségessé, amelynek kiemelt szerepe van a képzésben, az épületfotózás mellett.

A karhoz tartozó KB Galéria elsősorban a hallgatói munkáknak biztosít bemutakozási lehetőséget. Az elmúlt években húsz jelentős fotóművészeti kiállítást rendeztek, néhányhoz katalógus is készülhetett.

A szak szerves része az intézmény minőségirányítási rendszerének. Az Egyetem által vállalt ISO rendszerű minőségirányítási tevékenység jól szervezett, a szak operatív vezetése elkötelezett a minőségközpontú oktatásszervezés iránt. A minőségbiztosítás és -fejlesztés módszerei központi szinten szabályozottak, Dr. Gyenes Zsolt, a Fotóművészeti Tanszék vezetője, egyben a szak minőségirányítási felelőse megfelelő szemlélettel kezeli a minőségfejlesztési lehetőségeket. A hallgatói véleményezés rendszere a szak hallgatói létszáma miatt megfelelő visszajelzési formaként szolgálja a minőségirányítási rendszert. Az oktatói elégedettségmérés rendszer szinten biztosított. A visszacsatolások folyamatosak, rendszerbe építettek, ugyanakkor a bolognai rendszerben való kifutás hiányában még nem tudnak teljes mértékben hasznosulni. A felhasználói szempontok a szak 4 éves története miatt még nem jelennek meg visszacsatolásként a képzésben.

A szakvezetés kiemelt figyelmet fordít az idegen nyelvű oktatás szerepére. Folyamatosan bővíteni igyekeznek az – elsősorban az angol és a német nyelvű – szabadon választható kurzusok számát.

A szakhoz kapcsolódó oktatásszervezési feladatokat a Fotográfia Tanszék látja el. Tekintettel a szakfelelős és a tanszékvezető (egyben minőségirányítási felelős) egyértelműen rendezett és átlátható feladat- és hatáskörmegosztására, a szakmai fejlesztések és az ezt segítő háttértevékenységek a szak néhány éves múltja ellenére hatékonyak, megfelelően illeszkednek az Egyetem által központi szinten közvetített minőségirányítási szemlélethez.

A szakonként megszervezett ún. „kipakolás” a feladatok megoldásának közös értékelése a különböző évfolyamok hallgatóinak részvételével. A „kipakolások” kari szinten egységes formában valósulnak meg, és az egyes szakok közötti szakmai kommunikáció egyik jelentős közegét képezik. Jó a szakmai kapcsolat a színművész, a kommunikáció- és médiatudomány, illetőleg a látványtervező szakokkal és tanszékekkel is: előadások fényképezése, fénytervezés, reklámanyagok elkészítése egyaránt a közös szakmai tevékenységek színvonalas kiindulópontjai. A más intézményekbe történő áthallgatások pl. divat–fotográfia–intermédiaterületein egyaránt biztosítják egy szélesebb szemléletmód kialakulását a hallgatókban. A hallgatói mobilitást, többek között a MOME fotográfia szakára, a kaposvári vezető oktatók jól kezelik: az új szempontok érvényesülésének, valamint a tapasztalatszerzés egyaránt jó terepének tekintik, hasonlóan a külföldi ösztöndíjakhoz.

Itt kell megemlékezni a kiadványokról is. Néhány fontosabb kiadvány: a *Fotóriporter* különszáma (Dr. Albertini Béla tanulmányával) mutatja be a szak történetét és a hallgatók munkáit. KB Galéria kiállítási katalógusok. Felsőoktatási jegyzetek: pl. Dr. Gyenes Zsolt: *Fény, mozgás és árnyék*; Dr. Kemenesi Zsuzsanna: *A tér költészete – Fotókritikai szöveggyűjtemény*. Most jelent meg az *Artcadia*, a kar művészeti és tudományos közleményeinek első száma.

A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a diákok a szak programjával általánosságban meg vannak elégedve, sokrétű, változatos képzést kapnak.

(b) Gyengeségek

A fotószak munkáit bemutató KB Galéria mostani kiállításán feltűnt, hogy a hallgatók többsége (vagy a kurátor) alig vállalja fel az előzmény szak fő irányát, a fotóriporter, dokumentarista fényképezés hagyományait, annak továbbgondolását, hanem egyfajta képzőművészeti szemléletet reprezentál.

A szak jól felszerelt analóg fotólaborja ellenére az összes kép digitális print formában (egyenetlen minőségben) volt kiállítva, ami technikailag is összemosta az alkotói elképzeléseket. A felhasználói szempontok érvényesülése fontos a képzésben, a fotográfiának természeténél fogva szorosabb kapcsolatban kellene lennie a létező világgal, a társadalmi jelenségekkel. A prezentációkból látszik: készülnek ilyen munkák is, amelyek hosszabb ideig, a való világ vizuális értelmezésével foglalkoznak. Pl. Bánkúty Nóra, Cuhorka Ádám és Timár Gergely *Vidéki fiatalok* című sorozata... A fotográfia (BA) alapképzési szakon végzetteknek alkalmazniuk kell lenniük a fotográfia szakterületén felmerülő általános feladatok megoldására, ezért ismerniük kell a fényképezés műfajainak széles skáláját: a dokumentarizmustól a képzőművészeti és mediális fotóhasználatig, az analógtól a digitális technikáig. A beszélgetésekből kiderült, a szak vezetői szeretnék, ha a kaposvári képzés megőrizné egyediségét a társintézményekkel szemben – úgy tűnik, nem kétséges, melyik irányt kellene erősíteniük.

A központi és a szakra vonatkozó minőségirányítási rendszer egyaránt tartalmaz egyenetlenségeket (pl. az Ftv. által előírt foglalkoztatási követelményrendszer előírásai és az oktatói követelmények külön dokumentumban (Minőségirányítási Kézikönyv 5. fejezete) való megjelenítése kettős előírásként okozhat értelmezési zavarokat, illetőleg nehézkessé teheti a módosítási lehetőségeket).

A képzés egészéről történő visszajelzés rendszere nem kiforrott, de ennek oka elsősorban az, hogy a bolognai rendszerben még nincs végzett évfolyam. A hallgatói visszajelzések kapcsán ugyanakkor fontos kiemelni, hogy tendenciaként jelent meg a több gyakorlati feladat elvégzése iránti igény.

Tekintettel a szak „fiatalságára”, szükség van korrekciókra (ld. mintatantervben szereplő nem érdemi elírások javítása), azonban a szükséges korrekciókat gyorsan, megfelelő határfokkal végzik el.

A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján kritikaként említették a hallgatók a szakon belül a feladatok összekapcsolódásának gyakori hiányát, a kevés gyakorlati feladatot, valamint egyes esetekben az oktatásszervezés hiányosságait.

(c) Lehetőségek

A MA szakot két év múlva, 2010-től szeretnék megindítani. A kidolgozás alatt lévő tervezet a

tehetséggondozás előtérbe helyezését tartja fontosnak. A mesterszak koncepcionális irányát a szakvezetés a fotó- és a képzőművészeti terület feloldásának irányában határozza meg. Egy olyan nemzetközi konferencia megrendezését tervezik, mely a fotográfia felsőfokú oktatásának nemzetközi tapasztalatait tekintené át, és alapjául szolgálna a fotográfia mesterszak kidolgozásának.

Az alapszak oktatói szakmájuk megbecsült, ismert művészei, elméleti emberei. A szakmai vezetés álláspontja az, hogy a szakmai tudás átadása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az érintett oktatók teljes idejű munkaviszonyban állnak a Kaposvári Egyetemen vagy óraadó oktatók. Ez indokolja a főállású oktatók alacsony (5 fős) létszámát. A gyakorlati foglalkozások vezetői, az ország legjobb fotográfusai félvétenként cserélődnek, ezen kívül meghívják szakmájukban ismert hazai és külföldi vendégelőadókat is. Külföldi vendégoktatók részt vesznek egyes kurzusok oktatásában Európán kívüli országokból is (pl. USA, Thaiföld, Törökország).

Az egyetemi jegyzetek megjelenése biztosított, akárcsak a főbb szakmai folyóiratok; ugyanakkor a szakmai könyvállomány fejlesztésre szorul.

(d) Korlátok

A Fotóművészeti tanszék négyéves múltja még kevés a külföldi ismertséghez, ezért kevés a külföldről érkező hallgatók száma. Nemzetközi kapcsolataik elsősorban az Erasmus hallgatói és oktatói csereprogramjával sikeresek, 2008-ban 14 fotós hallgató tanult külföldön (a magas szám a jó nyelvtudásuknak is köszönhető). A hallgatók a külföldi tanulmányútról hazatérve kiállításon, prezentáción számolnak be tapasztalataikról és alkotói munkájukról.

Külföldi kapcsolatok: Bipolar Projekt, Németország; Dumlupinar Egyetem, Törökország; Volda Egyetem, Norvégia; Inholland, Hollandia; Iscem, Portugália; Burapha University, Chonburi, Thaiföld.

(e) Veszélyek

A hallgatók többsége elsőként a MOME-ra jelentkezett, azután nyert felvételt Kaposvárra és a fővárosból ingázik. Fontos lehet az oktatók szakmai tekintélyének növelése, illetőleg egy olyan karakteres fotográfiai szak kialakítása, amely hosszú távon is vonzóvá teheti a képzést.

Veszélyeztető tényezőnek látszik:

- a távolság és az alulfizettség miatt nehéz lecsábítani az ország különböző részeiről a szakma elismert oktatóit;
- a szak vezető tanárai túlterheltek, az oktatáspolitikai gyakori változásaival növekszik a bürokrácia.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

I. Akkreditációs javaslat

A Bizottság a rendelkezésére bocsátott dokumentumok (önértékelések, szakindítási kérelmek, mintatantervek, szabályzatok stb.), valamint a helyszíni látogatás megállapításai alapján valamennyi szak akkreditációját feltétel nélkül javasolja, a lenti észrevételek figyelembe vétele mellett.

II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások

(a) Erősségek

A MOME legfőbb erőssége abból a több mint száz éves hagyományból táplálkozik, ami mögötte van: még mindig mint a más képző intézményeknek.

A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a hallgatók összességében büszkék arra, hogy egy ilyen nagy múltú intézmény hallgatói közé tartoznak, a tanárok többségét komoly szakemberként ismerik el.

Fontos kérdés a végzett hallgatók pályára állása, amelyről – az önértékelések és a látogatás alapján úgy tűnik – a MOME rendelkezik átfogó képpel. A MOME megrendelésére a Szonda Ipsos 2004 és 2006 között több alkalommal is végzett vizsgálatot. Ennek eredményét konferencián mutatták be (anyaga kötetben is megjelent: *Az iparművészet helyzete...*). A MOME-STAGE, illetőleg a MOME Line pedig folyamatos támogatást jelent e tekintetben. Az egy éve működő MOME-STAGE inkubátor program megkeresés alapján a MOME Line-on működik.

(b) Gyengeségek

A MOME minőségirányítási rendszere központi szinten irányított, a kialakulás fázisában van, a szabályozási háttere még itt-ott kiforratlan (pl. a 2008-as Minőségfejlesztési Program egyes elemei egy másik intézménytől átvett mintára – kari struktúrára, a MOME nem létező szervezeti egységeire – utalnak.) A rendszer nem kapcsolódik egyik minőségirányítási irányzathoz sem, nyomokban az EFQM elemeit tartalmazza, ténylegesen a szoros mester-tanítvány kapcsolatokra épít. Természetesen ez önmagában nem hátrány, számos elismerendő eleme van (szakos „kipakolások”, önértékelési fórumok stb.), amelyek segítik a központi elképzelések stabilitásának kialakítását is. A jelen helyzet azonban már középtávon sem tartható, mert kidolgozott minőségirányítási rendszer hiányában semmi sem tereli az intézményt. A MOME vezetésének a feladata ezt a hiányosságot pótolni és utóbb komolyan vétetni munkatársaival.

A bizottság részére átadott dokumentumok, és a helyszíni tapasztalatok alapján ki kell emelnünk azt, hogy a döntés-előkészítő, döntéshozó, és döntés-végrehajtó mechanizmusok számos esetben eléggé kidolgozatlanok, átláthatatlanok, szakmai szempontok szerint meghatározott és következetes rendszerük hiányos vagy éppen nem is létezik.

Megállapítható, hogy mind az intézmény, mind a szakok, mind a doktori iskola nyilvánosságot érintő dokumentáltsága gyenge, hiányos. Ez a megállapítás vonatkozik az intézményi honlapra és a megismert adatbázisokra egyaránt. Ezek fejlesztése a jelentkezők megszólítása szempontjából is kiemelkedő fontosságú volna. A bizottság benyomása szerint a MOME a

külső nyilvánosságot nem tartja fontosnak. Ha ez a jelentkezők számarányának változása, pontosabban változatlansága okán nem is látszik fontosnak (pedig ennek hiányában igen nehéz akárcsak a MOME-ra igyekvő potenciális hallgatónak megbízható képet szereznie az intézményről), semmiképpen sem helyeselhető a külső és hatékony kommunikáció háttérbe szorítása például a visszacsatolások elmaradásának okán.

A bizottság megítélése szerint az a tény, hogy a látogatás idején még nem voltak MA szakok (akármilyen okból is), gyengeség, mert a BA kimenetén valódi bizonytalanságok lehetnek, mint-hogy nincsenek (nem lehetnek) összehangolva az MA-k bemeneteivel. Ha nincs akkreditált (és indítási engedéllyel is rendelkező) MA szak, nincs is mihez igazodni. Ha ez az állapot tartósan fennmarad (a bizottság látogatásának ideje, 2008. novembere óta is csak néhány szak esetében változott a helyzet) – előfordulhat, hogy – a MOME elveszíti természetes vezető szerepét az iparművészeti szakok fejlesztésében.

A MOME vezetőinek hangoztatott törekvései ellenére is a HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a hallgatók legnagyobb problémája az, hogy a BA képzést egyfajta felgyorsított régi típusú (rövidített, sűrített, osztatlan) képzésnek tartják, a tanrendet némely esetben kifejezetten „kaotikusnak” gondolják, sőt sokakban felmerült a végzettség megszerzését követő elhelyezkedési bizonytalanság problémája, az oklevél alapján megszerzett ismeretek alkalmazhatóságának kétsége („mi van, ha kikerülsz, és nem kapsz ötöst arra, hogy szépen rajzolsz széket...”). A hiányosságok között szinte ugyanilyen súllyal szerepel a nyersanyag-hiány és az aggasztó infrastrukturális körülmények által okozott diszkomfort érzet az egyetemen.

A hallgatók fontos hiányosságnak érzik a szervezett nyelvoktatás lehetőségének biztosítását, szinte mindannyian említettek az oktatásszervezésben tapasztalható további lényeges hiányosságokat is (amelynek következtében például a tanulmányi osztály nyitvatartási ideje szűkre szabottnak tűnik fel).

(c) Lehetőségek

A MOME-nak lehetősége van arra, hogy túllépjen az előzőekben említett korlátokon. Elemi érdeke.

Várhatóan a BA szakok esetében a jövőben a MOME-n kívüli képzések száma növekedni fog, ami segíthetné a jelenleg tapasztalható egyoldalúság és Budapest-centrikusság csökkenését. A bizottság azt vélelmezi, hogy ez a kialakuló versenyhelyzet a MOME képzésére is jótékonyan hathatna vissza majd, amennyiben él a lehetőséggel és ki is használja.

(d) Korlátok

Mind a rendelkezésre bocsátott dokumentumokból, mind a személyes (elsősorban a MOME vezetésével folytatott) megbeszélésekből érzékelhető az oktatás korszerűsítésének igénye és a rá irányuló törekvés. Irányát tekintve ez a törekvés a MOME jogelődjén, a Magyar Iparművészeti Főiskolán (MIF) az 1980-as években kezdeményezett oktatási reformhoz (kimondva-kimondatlanul is Gergely István az időszertint rektor eredetileg egészen más társadalmi körülmények, illetőleg feltételek között létrejött koncepciójához) nyúl vissza. Talán (a többfokozatúságon túl, ami akkor, a Bologna-típusú képzések koncepcióját jóval megelőzően, igen nagy ugrás benyomását keltette, most pedig már napi valóság a magyarországi felsőoktatásban) két mozzanat felemlítésével lehet ezt leginkább érzékeltetni:

- a szokásos craft vs. design oppozíció meghaladását azáltal, hogy a tervezésben olyan invariáns elemeket és felkészültségeket törekszenek felmutatni, amelyek szinte másodlagossá teszik azt, hogy milyen anyagban is valósul meg a terv, illetőleg

- a vizuális kommunikáció, mint szakmacsoport helyett a média design, mint szakmacsoport centrumba állításának törekvését kell megemlíteni, mint olyan fejleményt, amely a szokásos craft vs. design oppozíciót még alaposabban kérdőjelezte meg azzal, hogy egy harmadik tényezőt állított a szokásos kettő mellé.

Voltaképpen az a korábban már általánosságban felvetett kérdés húzódik meg ezen tapasztalatok mögött, hogy mi is egy iparművész szakma ma; hogyan változott az utóbbi évtizedekben; sőt változott-e egyáltalán?

Mindazonáltal az MA KKK-k akkreditációja körül 2006-2008 között kibontakozott véleményeltérések, és a MOME-n belül tapasztalható ellenvélemények (esetenként a szervezeti struktúra közegében bemutatva a problémát, esetenként a tradíciót féltve, máskor egzisztenciálisként érzékeltetve ugyanezt) mind azt mutatják, hogy a MOME egésze még nem jutott túl ezen a konceptuális váltáson. Hiába tekinti magát a jelenlegi vezetés az 1980-as években megfogalmazott, részben bevezetett, majd részben visszavont többfokozatú képzés örökösének, a végrehajtásban érintett tanári kar megosztott a MOME-t érintő eme legfontosabb kérdésben.

A bizottság tapasztalatai összegezve kétségtelen, hogy elég jelentős, sokféle metszetben zajló diskusszió előzte meg azokat a döntéseket, amelyek az új MA szakstruktúráról való döntéshez vezettek. Ebben pedig a jelentős többség egyetértett és elfogadta a konceptuális váltást. Az egyet nem értők elég kevesen voltak. Ami elmaradt, az ennek a kisebbségnek a további meggyőzése, illetőleg véleményének komolyan vétele. Utóbb komoly hiba volt, hogy a döntés után elmaradt a koncepcióval kapcsolatos újfajta látásmód – a fenti két franciabekezdésben foglaltak – karbantartása és továbbfejlesztése az azt egyébként elfogadó többségben. Az MA KKK-kal kapcsolatos MAB döntésre várakozás (lehet, hogy csak látszat szerint) tétlenséggel párosult, a MAB művészeti szakbizottság eljárása és döntése kapcsán kitudódott különféle szakmai, társegyetemi ellenlépések, furcsa manőverek, szabálytalanságok pedig – a karbantartás hiányában, a tétlen várakozás közben – demoralizálták, elbizonytalanították a korábban a koncepció-váltás helyességében meggyőződött többség egy jelentős részét. Azaz nem a rázánt idő vagy a türelem alacsony volta a fő probléma, hanem az új koncepció külső elfogadtatásáért való küzdelemtől (a MOME-n belül is jól láthatóan) idegenkedő vezetői magatartás, amit sokan nem értenek és a koncipiáló gondolkodás folyamatos belső fenntartására (folytatására) irányuló vezetői szándék (ennek szükségességére vonatkozó felismerés) hiánya (amely benyomás annak ellenére valóságosnak látszik, hogy például a *Zárt Napként* emlegetett kezdeményezés akár felül is írhatná ezt a benyomást).

Minden látszat szerint hosszabb (ha éppen nem nagyon hosszú) ideje megoldatlan problémáról van szó. Talán *betokosodottnak* is nevezhető – hogy ezt az orvoslásból vett metaforát használjuk – ami nyilvánvalóan *most* más terápiás megoldást igényel az előrelépés érdekében, mintha *heveny* problémáról volna szó.

(e) Veszélyek

A MOME vezetésének komoly szervezet átalakítási és fejlesztési elképzelései vannak (a tanzéki struktúra átalakítása intézeti struktúrává), melyek egyik elsődleges célja a képzés hatékonyságának javítása. Bonyolítja a helyzetet az a tény, hogy az intézetté való átszervezés – a bizottság rendelkezésére bocsátott dokumentumok tanúsága szerint – szenátusi felhatalmazás nélkül történik. Igaz, hogy a rektori programban és az intézményfejlesztési tervben is jelzett és szükségesnek ítélt szervezeti változások a jelenlegi rektor megválasztásával egyúttal elfogadottnak volnának tekinthetők, de nagy kérdés, hogy a rektorválasztás ténylegesen – vagyis nem jogi értelemben – kizárólag egy személy megválasztását jelentette-e, avagy a személy és programjának elfogadását is. A bizottság látogatása alkalmával szerzett benyomásai alapján

nem zárható ki, hogy az intézetesítés néven nevezett megindulása felszínre hoz ellenérdekeltségeket. Ez alól az Elméleti Intézetre vonatkozó pozitív határozatok kivételt jelentenek. Sőt, még azt sem lehet mondani, hogy komolyabb ellenvetés volna a szervezeti változásokkal szemben: természetesen vannak, akik nem értik, nem szeretnék, érdekeiket sérülni vélik stb. Veszély, hogy nincsen konszenzus abban, hogy milyen formában és mikor történjen meg, noha 2008. késő ősze óta – a Formatervező Tanszék vezetőjének megválasztása óta (akinek tanszékvezetői programja háromnegyed részben szintén az intézetesítésről szólt és vezetői pályázata nagyarányú támogatást kapott a tanszéki szavazáson) – ezek a turbulenciák a jelek szerint csökkentek (inkább a tanszékvezető integráló személyisége okán, mintsem azon szervezeti megoldás sikeressége okán, hogy három tanszéknek is vezetőjévé vált: hiszen a tanszékvezető személyében nem felkészült az általa perszónalunió formájában integrált három tanszék szakmai kérdéseiben; míg az egyes tanszéki ügyeket ténylegesen vivő tanszékvezető helyettesek szakmailag kompetensek ugyan, de az egyetemi nomenklatúrában elfoglalt helyük következtében még nincs meg az a személyes tekintélyük, ami döntéseik szuverinitását garantálhatná. Ezt mind az oktatókkal, mind a hallgatókkal folytatott beszélgetések félreérthetetlenül érzékeltették. Tekintettel arra, hogy a szervezet ténylegesen az átalakulás fázisában van, így ennek értékelése rövid idő elteltével is változhat (előfordulhat, hogy egy időben nem sokkal később vizsgálatot végző szakakkreditációs vagy intézményi akkreditációs bizottság a jelenlegihez képest eltérő helyzetet talál).

A fentiekhez kapcsolódóan említést kell tennünk a szervezeti struktúra átalakításának másik lényeges eleméről, az ún. „szakvezetői rendszer” kialakításáról. Bár az átalakítás indokolt, és az egyetem vezetésének jövőképehez megfelelően illeszkedik, a megvalósítás nem minden esetben válik hasznára az oktatásirányítás gördülékenységének. Ezt a bizonytalanságot támasztják alá számos esetben a hallgatókkal végzett interjúk során beszerzett hallgatói vélemények, valamint a helyszíni vizsgálat során, például a Formatervező Tanszék értekezletén szerzett közvetlen tapasztalatok.

Tekintettel arra, hogy a szakfelelős és a szakvezető viszonyrendszere nem kellően körülírt (a feladat- és hatáskörök meghatározása, elkülönítése nem precízen körülhatárolt az Egyetem szabályzataiban, a kinevezési dokumentumokból egyáltalán nem megállapítható, az önértékelésekben egymásnak ellentmondó megállapítások is előfordulnak – például a szakok minőségirányításának szervezése (illetőleg felügyelete) egyaránt tartozik a szakfelelőshöz és a szakvezetőhöz is. Ennek a bizonytalanságnak a „következményeit” az Elméleti Intézet tevékenységének megismerése közben különösen jól lehetett látni. Magát a bizonytalanságot a MOME szervezeti egységeiben, tanszékein általánosan tapasztalható kollegiális viszonyok javarészt kiküszöbölik ugyan, de a vezetés elképzeléseivel, jövőképeivel való azonosulást kétségekívül megnehezítik.

A bizottság úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi rektor és a prorektor viszonya komoly veszélyek forrása, amit mindenképpen el kell hárítani. Ennek nyilván vannak interperszonális vonatkozásai is, amelynek megítélése semmiképpen sem áll(hat) jelen jelentés kompetenciájában. Az a tény azonban, hogy a rektor és a prorektor, pontosabban az intézmény vezetésének és a prorektornak a viszonya *jelenleg* nincs szabályozva az SZMSZ-ben, a bizottság jelentésében semmiképpen sem maradhat szó nélkül. A megoldás újra csak nem tartozik a bizottság kompetenciájába, legfeljebb annak megemlítése, hogy a problémának évszázadokra visszanyúló és közismert megoldásai léteznek az egyetemi szférában (a prorektor tagja az intézmény szenátusának, tagja a rektori tanácsnak, rektori megbízottként a rektorként megszerzett kapcsolati tőkéjét kamatoztatja valamilyen konkrét ügyben és így tovább). Megvalósításuk nyilvánvalóan az intézmény jelenlegi vezetőinek a múlhatatlan és a konkrét helyzetre szabott feladata (bármilyen is a korábbi eseménytörténet; bármilyen is legyen az, ami korábban a helyzet rendezésének érdekében – az érintettek szerint – történt).

A bizottság komoly veszélyforrást lát a gyakorlati képzést szolgálni hivatott infrastruktúra alkalmatlanságában. Tény, hogy a Kinizsi utcai telephely megítélése ellentmondásos: egyfelől ragyogó adottság a kiemelkedően gazdag műtárggyűjtemény közelsége, a hozzáférés lehetősége, a történeti közeg meghatározó hangulata. Másrészt a gazdátlanság, az elhanyagoltság erőteljes jelei erodálják ezt a kiváló alaphelyzetet. Ezt lehet szépíteni és megértést igénylő magyarázatokat fűzni a helyzethez: ami azonban nem változtat azon a tényen – évtizedes lemaradásokról, elmaradt fejlesztésekről, elegendően nagyvonalú koncepciók hiányáról van szó –, hogy például a keramikusok milyen szerényen jutnak csak (vagy éppen nem jutnak) kemencéhez.

Ennek elsődleges oka a bizonytalanság (amely a fenntartói ígéretekből és alkalmanként ezek elfelejtéséből; a rábólintásokból majd visszatáncolásokból kerekednek ki): így senkinek sem érdeke igazán a karbantartás, a felújítás szorgalmazása. A legutóbbi elképzelés szerint új műhelyépület kivitelezését indítanák el a Zugligeti úton, egy fedél alá hozva ezzel valamennyi szak műtermeit. Ennek az intézmény által évtizedes távlatban dédelgetett tervnek a megvalósítása éppen ennek a látogatásnak idején tolódtott ki a közelebről meg nem határozott jövőbe.

A tervezett beruházás egyúttal azt is jelentené, hogy az érintett szakok feladják az Iparművészeti Múzeumban történetileg kialakított helyüket. Tény viszont, hogy ezzel a több évtizedes bizonytalan állapot záródna le. Tartós megghiúsulása esetén pedig újra felvetődik a kérdés: meddig, milyen távon kell a meglévő helyzetet elviselni. Voltaképpen mindkét helyszín alkalmas a műhelyek, műtermek kialakítására – ami lényegi, hogy hosszú távra érvényes és valódi megoldást jelentő döntés szülessen; hogy hosszú távra lehessen berendezkedni.

III. Általános – a szakokat érintő – megállapítások

A rendelkezésre bocsátott dokumentumok elemzése, valamint a látogatás tapasztalatai alapján az alábbiakban olyan általános megállapításokat teszünk, amelyek valamennyi szakra vonatkozóan érvényesek.

(a) Erősségek

A design- és művészetelmélet szak kivételével szinte valamennyi szakra jellemző, hogy az órarendi beosztás szerint az egyes tárgyköröket egy-egy művésztanár oktatja, átfogóan, több szemeszteren keresztül. A kis létszámú évfolyamok mellett (átlagosan 8-10 fő) ez igazi mester-tanítvány kapcsolatot eredményez. Lehetővé teszi az egyénre szabott feladatkiírást, az intenzív tehetséggondozást, a céltudatos emberformálást. Ez az intenzív együttlét a hallgatók és az őket segítő tanári gárda között az MA képzésben a választott feladatok meghatározásánál, majd a doktori képzésben a témaválasztásnál teljesebben ki, és eredményezhet kontinuitást az alkotásban, valamint a képzésben egyaránt. A bemutatott katalógusok, kiadványok, albumok ezt a pozitív folyamatot érzékeltetik.

A MOME oktatási tevékenységében, a művész értelmiség képzésében nagy szerepe van a kulturális nevelésnek. A tanárok egyéniségének fontos szerepet tulajdonítanak, ez visszahat a képzés minőségére. A fő cél az alkotói feladatok generálása, illetőleg az egyéni képességek kibontása.

A kiemelkedő életművel bíró vezető oktatók intenzív jelenléte a *szaktudás*, a speciális ismeretek átörökítésének garanciája. Ugyanakkor a művészeti életben, a pályázatokon, a megbízásos feladatokban való aktív részvételük, a folyamatos kutató-kísérletező munka a naprakészség, a friss, mindig aktuális párbeszéd záloga.

A vizuális kommunikáció, a designkommunikáció, a 3D ábrázolás infrastrukturális, oktatástechnikai háttere biztosított, de ez a terület különösen érzékeny a naprakész fejlesztésre. Ennek folyamatos biztosítására az intézménynek folyamatosan figyelmet kell fordítania.

A szakok vezetése az egyik fő fejlesztési célnak a hallgatók részére biztosítandó informatikai szolgáltatások javítását tartja. A hallgatók-oktatók közvetlen kapcsolata már jól működik az egyetem belső információs rendszerén. Ezen túl folyamatos törekvés mutatkozik a hallgatói prezentációk színvonalának emelésére.

A szakok közötti áthallgatások gyakoriak, számos példa akad az egyes szakok közötti közös projektekre, amelyek megteremtik a lehetőséget arra, hogy a hallgatók ne csak egyes tantárgyakat, hanem kész tantárgyi blokkokat is átvegyenek más szakok képzési programjaiból. A hallgatóság igényli ennek a lehetőségnek a fejlesztését, érzi fontosságát.

Az intenzív mester-tanítvány kapcsolat segíti a testre szabott diplomatéma-választást. A diplomamunka általában egy korábban elindított téma, gondolat kifejtésének biztosít keretet, a választható tárgyak segítik a kutatást, a kísérletezést, az elméleti munkarészek tartalmas, megalapozó kidolgozását.

A nyári gyakorlatok biztosítása hazai és külföldi gyárakban, üzemekben fontos kiegészítő terepe a műtermi munkának, a speciális technológiai tudás megszerzésének. Ez igazi „idegenpályás” megmérettetés.

A szak minőségfejlesztési tevékenysége kapcsán kiemelhető, hogy a szakok rendszerszerűen szerveznek önértékelési fórumokat. A fórumok megállapításai segítik a szak céljainak meghatározását, részletezését (például a tervezőgrafika szak legutóbbi önértékelési fórumának lényeges megállapításai, összegzései közé tartozik, hogy sikerrel működik a team munkában történő közös gondolkodás koncepciója a szakon.

Az az elmúlt évek munkájának komoly eredménye diszciplinárisan és tematikusan széles kurzus választék. A hallgatóknak igen sok lehetőségük van arra, hogy érdeklődésüknek és szakterületüknek megfelelő elméleti órákra járhassanak

(b) Gyengeségek

A látogatás során nem talákoztunk olyan, a szakokon átívelő oktatási koncepcióval, amely a mesterszakok hiányában is jelezné az alapképzések irányát, elhelyezve ebben a szakok lehetőségeit, kimeneteit. Egy egységes elképzelés tovább erősíthetné az egyes szakok között már létező, de a szakok többségénél – a „kipakolásokat” eltekintve – hiányzó együttműködést, párbeszédet.

Fentiekhez kapcsolódó probléma, hogy a továbblépés – MA szintű – irányai nem teljesen körvonalazódtak, így a diákok bizonytalanok, hogy mire szakosodhatnak, mire érdemes szakosodniuk a későbbiekben.

(c) Lehetőségek

Átfogó, egy-egy téma köré csoportosított tananyag, a tantárgyi programok egymást segítő-kiegészítő tervezése alapozhatja meg a következő generáció tudásminőségét, a szakmában zajló folyamatokra való rálátás képességét, a társadalmi, kulturális, művészeti életet befolyásoló, alakító egyéniségek születését. Ezért lényeges a tantárgyi programok harmonizálása, a célok tiszta, követhető megfogalmazása.

Az egyre gyakoribb „éles” feladatok, a pályázatok, a nemzetközileg jegyzett cégek által meghatározott témájú projektek már a BA képzés alatt megismertetik a közeljövő lehetőségeivel a hallgatókat. Az egészséges versenyszellem kialakulásával párhuzamosan a team munka értékei is megtapasztalhatók, a szereposztás is kirajzolódik. A perspektíva ezáltal pontosabban választható, mint korábban, az ismeretségek jó alapot jelenthetnek a pályakezdetkor.

A főépületbe költözött Könyvtár helyzete és szerepe az elmúlt évtizedekben megerősödött, de a frissítés itt is komoly befektetést feltételez.

(d) Korlátok

Az infrastrukturális feltételek megléte kapcsán fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a Kinizsi utcai épületben folytatott képzések háttere az eszközpark szintjén többé-kevésbé biztosított, azonban a termék és a műhelyek állapota hűen adja vissza az önértékelésekben jelzett riasztó képet.

(e) Veszélyek

A kerámia-tervező és az üvegtervező szakok hatalmas nyomás alatt vannak, mert drágák, más

szakokhoz képest lényegesen alacsonyabb az érdeklődés irántuk, ez pedig a MOME-n belüli szakmai presztízszüknek nagyon árt: a bizottság számára többen is megfogalmazták az a kétséget: vajon szabad-e fenntartani efféle képzést közpénzből.

Vannak sokan akik azt gondolják ebben a helyzetben, hogy a szervezeti és formális oktatási helyzetek (tanszék és szakok) megőrzése és fenntartása az egyetlen jó stratégia, minthogy a szakmai identitás ápolásának, megújulásának természetes közege éppen egy önálló szak, illetőleg tanszék valamely felsőoktatási intézményben. Jó érvet látnak e mellett sokan abban, ahogy a zománc szak megszűnésének „eredményeként” maga a szakma is mintha megrekedt volna a hatvanas években.

De lehet, hogy egészen másfélék a jó stratégiák. A világban számos felsőoktatási intézményben virágznak ezek a szakterületek, ha magukat kerámiában vagy üvegben dolgozó designerekként "adják el", és a hallgatói célközönségük is az a designer, aki rátalált ezekre az anyagokra. Nincs ugyan külön tanszékük vagy szakjuk, de szakmailag még jobb helyzetben is vannak, mert nincs rajtuk a nyomás, hogy önálló szakként kell "megélniük". Ez talán a MOME-n is egy jó út lehetne, de a bizottság tapasztalatai szerint egzisztenciális félelmek, szakmapolitikai megfontolások stb. miatt láthatóan nem nagyon merik megfontolni ezt az irányt.

Elméleti képzés

(a) Erősségek

Az elméleti stúdiumok a vizsgált iparművész szakok KKK-inak megfelelnek.

Az elméleti stúdiumokra fenntartott kreditmennyiség minden vizsgált szak esetén 36, ami a teljes 180 kredit 20 %-a és egyezésben van a KKK-val.

A képzés strukturált: egyrészt alapozó stúdiumokra, szakmai törzsanyagra és differenciált szakmai anyagra tagolódik: e három rész aránya (kreditben kifejezve 2:14:20) is jónak mondható; másrészt pedig MT-re (művészettörténet), FK-ra (filozófia és kommunikáció) és TG-re (társadalom- és gazdaságtudomány) tagolódik: ez utóbbi három blokk azonos arányokat képvisel.

(b) Gyengeségek

A TG-ben azonban a bizottság rendelkezésére álló dokumentumok alapján a G (gazdaságtudomány) jóformán nincs jelen.

A történeti stúdium 4 kreditnyi a 36-ból (11%), amelyhez maximum 4 kredit járulhat hozzá a kötelezően választható tárgyakból (vagyis összesen 22%): ami inkább kevés, mint elegendő. Kétségtelen azonban, hogy a képet javítja az a tény, hogy a szabadon választható stúdiumok között is található történeti tematikájú.

Különösen annak figyelembevételével, hogy a nem-történeti tárgyak túlzottan egyoldalúnak mutatkoznak. A bizottság megítélése szerint – a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján – az analitikus filozófiai szemlélet felülreprezentáltak tekinthető (lásd a filozófia, illetőleg a művészetfilozófiai tárgyak tematikáját), jóformán egyeduralkodónak. Ezt érdemes volna korrigálni.

(c) Lehetőségek

Az intézménynek a KKK-n belül és az intézményi mintatanterv szerint is lehetősége van az egyoldalúságok megszüntetésére, a történeti tárgyak súlyának növelésére, valamint az elméleti stúdiumok és a szakelmélet tárgyainak tematikus összerendezésére.

A lehetőségek között érdemes megemlíteni – a konkrét kurzusok szintjén megvalósítható lehetőségként – azt, hogy célszerű volna, ha a választható elméleti kurzusoknak a hallgatók tervezési feladataihoz jobban kötődnének. Ez a szakelmélet vs. elméleti stúdiumok látszólagos távolságát is csökkentené.

(d) Korlátok

A vizsgált szakok tanterveit tanulmányozva ugyanis feltűnik, hogy az elméleti stúdiumok 36 kreditnyi blokkja mellett, ezen felül (egyes szakok esetében megnevezve) szakelméleti stúdiumok is vannak (ilyen például a fémműves szak), míg mások esetében megnevezve ugyan nincsenek, de a tantervi tárgyak tematikájából kiderül, hogy ténylegesen ugyanide számíthatók (például a fotográfia esetében). Ezek minimuma 6 kredit, maximuma 26 kredit, vagyis az

egyed- egyes szakok jelentős szórást mutatnak e tekintetben. Az elméleti stúdiumok 36 kreditje után maradó 144 kreditnek ezek 4-18 %-át képviselik. Ugyanez a kép mutatkozik a korábbi akkreditációs anyagokat tanulmányozva, és köztudott az is, hogy az akkreditációs időket megelőzően is hasonló volt a helyzet. Mintha a MOME jelenlegi szakos tantervei görgetnének maguk előtt egy megoldatlan problémát: az elméleti képzés és a szakelméleti stúdiumok viszonyának kérdését. Mintha a szakos tantervek érdemben nem 180 kreditben gondolkoznánk, hanem 144-ben, és nem törekednének a kétféle elméleti természetű stúdium-csomag össze- rendezésére.

(e) Veszélyek

Ha az előző pontban jelzettek nem valósulnak meg, akkor előbb-utóbb az elméleti stúdiumok által megszerezhető kompetenciák mindössze az értelmiségi képzés részeként lesznek tekintve, ami bizonyosan degradálja magukat a szakmákat.

Vagyis reális veszély az elméleti stúdiumok és a szűkebb értelemben vett szakos képzések kapcsolatából adódóan az, hogy az elméleti stúdiumok nem a szakok integráns részeként, hanem külön – egyfajta külön átfogó szakként – vannak kezelve, irányítva, és így a szakok nem minden esetben tükrözik azt az egységet, amit a képzési és kimeneti követelmények és a szakmai koncepciók elvárnának.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Design- és művészetelmélet alapszak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/70. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/2. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A design- és művészetelmélet szak minden vonatkozásban megfelel a képzési és a kimeneti követelményeknek.</p> <p>A szak erősségei közé tartozik a rendkívül komoly követelményeket támasztó és kis létszámú oktatás, amely a nagy létszámú bölcsészeti BA szakokhoz képest sokkal intenzívebb és személyre szabottabb képzést tesz lehetővé.</p> <p>A szak erősségei közé tartozik az oktatói gárda sokoldalúsága; szakmai eredményeik, nemzetközi és honi intézményi, gazdasági és médiakapcsolataik, amelyek révén a diákok gyorsabban bevonódhatnak a honi szakmai programokba.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>A szak egyik gyengesége, hogy bár a tervező szakok környezetében működik és kínál is együttműködési lehetőségeket a tervező szakos diákok és az elméleti szakos diákok között, az együttműködés mégis mintha akadozna. A különböző tervező tanszékek még különféleképpen látják, mire is alkalmasak ezek a hallgatók, nem minden esetben tudják például egyenrangú partnerként kezelni őket és így a helyzetben rejlő lehetőségeket sem sikerül kihasználni.</p> <p>Kétségtelen, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> • még csak másfél éve van jelen a szak a MOME-n; • a tervező szakok oktatói által az új elmélet szakkal szembeni „természetes” (?) idegenkedés sem oldódott még fel; az idegenkedés oka is lehet kettős: egyrészt a szak megjelenése tovább növelte az elmélet súlyát a Zugligetben, másrészt pedig ez az erőforrások kényszerű további megosztását is jelenti (még ha az egyik komoly feszültségpont is, hogy az elmélet szak – a többi szaktól eltérően – egyelőre elkülönítetten alakított támogatások nélkül működik). <p>A bizottság gyengeségnek értékeli azt a tényt, hogy a szak társadalmi-kulturális környezete bizonytalan, maga is változó állapotban van; avagy másként: az a társadalmi szerep, amely e szakhoz kapcsolódna e pillanatban még nem társadalmi tény, noha jó volna, ha azzá válna.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>Az egyetemen belüli szinergiák kihasználásával egyedülálló interdiszciplináris projekteket, kutatásokat, kiállításokat hozhatnak létre.</p> <p>A magyarországi és a nemzetközi intézményi kapcsolatok erősítésével (szakpárok, illetőleg párhuzamos képzések kialakulásának segítségével) a szak oktatásának minősége, gyakorlati oktatási lehetőségei és szakmai presztízse jelentősen növekedhet.</p> <p>A hasonló profilú oktatást nyújtó magyar felsőoktatási intézményekben működő szakokkal</p>	

kialakított kapcsolat révén bővíthetnék kutatócsoportjaik tevékenységét és több lehetőséget biztosíthatnának a diákoknak országos szintű kutatási projektekben való részvételre.

A nemzetközi kutatási projektekben való részvétel segítségével eleven nemzetközi kapcsolatokat építhetnének ki, amelyek állandó tapasztalatcserét is lehetővé tennének.

Ha a szak oktatói és műhelyei aktív és összehangolt szerepet vállalnak a szakmai folyóiratokban és a sajtóban, a MOME presztízse és társadalmi láthatósága, befolyása a magyar ízléskultúrára növekedhet.

Rendszeres pályázati tevékenység révén – amelybe kívánatos volna a diákokat is bevonni – több gyakorlati lehetőséget kínálhatnának.

További források bevonásával könyvek kiadását támogathatnák.

Vendégoktatók és különösen külföldi vendégoktatók meghívása révén bővíthetnék a diákoknak nyújtott kínálatot és egészséges versenyre készíthetnék a saját tanári állományt.

(d) Korlátok

A szak által nyújtott képzés és diploma felvevő piaca Magyarországon még fejletlen (a designkultúra, a szakmai kritikai orgánusok és kiállítóhelyek szűkösége, valamint annak folytán, hogy a magyar vásárlóerő és életmód elmarad a fejlett európai országokétól).

(e) Veszélyek

A szak oktatásának minőségét veszélyeztetheti az oktatói, különösen a tervező oktatói gárda túlterheltsége.

A szak újdonsága következtében a szak által kiadott diploma értéke még bizonytalan, a szak brandje még nem jött létre. Ez elég komoly veszélyforrás az intézményben folyó egyéb képzésekhez viszonyítva.

Amennyiben a magyar gazdaság fejlődése elmarad a kívánatostól, a kép-, a tárgy- és a téralkotás piaca tovább szűkül, így korlátozottá válnak diákjaik honi elhelyezkedési lehetőségei.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Fémművesség alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/76. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/3. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A látogatás során folytatott beszélgetések, a gyakorlati órák tapasztalatai, a dokumentumokban rögzített órarend, és a tantárgyak programjaiban megfogalmazottak alapján a fémművészség szak három meghatározó, és jól elkülöníthető tudásanyagra épít.</p> <p>Elsőként a hagyományos fémműves szakmai ismereteket említenénk (technológia, anyagismeret stb.), mely az intézmény 125 éves múltjából, a tradíciók őrzéséből adódóan erőteljesen jelen van. A külföldi művészeti iskolákkal fenntartott kapcsolatok határozottan jelzik ennek a tradicionális (mesteremberi) tudásnak napjainkban erősödő felértékelődését.</p> <p>A hagyományos szakismeretek mellett fontos szerepet kap a formatervezés mai friss szemléletű oktatása, a „befogadó” tervezés, az „egyetemes” tervezés elvei mentén. Az általános készségfejlesztés mellett a vizuális kommunikációt, a designkommunikációt, a prezentációs készséget, annak valamennyi napjainkban kifejlesztett, alkalmazott eszközét felöleli a tárgykör. Ennek köszönhető a hallgatók sikeres szereplése pályázatokon, kiállításokon, külföldi ösztöndíjasokként.</p> <p>A BA képzés harmadik, és a közelmúlt átszervezéseinek köszönhetően a másik kettővel azonos fajsúlyú ága az elméleti képzés, melyet az átszervezett, megújult Elméleti Intézet kínál, Elméleti stúdiumok címszóval. A képzésnek ez az ága elméleti alapokra helyezi az alkotási folyamatot, a létrehozott művet. Olyan ismereteket ad át, olyan összefüggésrendszert tár fel, amely a feladat meghatározás során, a szempontrendszer felállításánál adhat jelentős segítséget. Ennek az új ismeretanyagának az integrálása természetesen nem egyszerű feladat. Jelen stádiumában a hallgatóság a megfogalmazott témákat, elvárásokat aránytalanul soknak, a vállalt tervezési feladatoktól távol állónak érzi.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>Az oktatással kapcsolatosan problémát az infrastruktúra állapota jelenthet, ami esetünkben javítható, tereiben, eszközrendszerében fejleszthető.</p> <p>A hagyományőrzés szükségessé tenné a hagyományos eszközök, technikák gyűjtését, őrzését, használatát.</p> <p>Fontos kérdés a végzett hallgatók pályára állása, a pályakezdés követése, a tapasztalatok visszacsatolása.</p> <p>Utóbbi információk az Elméleti Intézet tantárgyi kínálatát bővíthetnék (társadalomelméleti összefüggések, gazdasági, pályázási, menedzsment ismeretek).</p> <p>A vizuális kommunikáció, a designkommunikáció, a prezentációs készség elsajátítása, az elsajátított tudás napi gyakorlatként való hasznosítása, az ehhez szükséges eszközrendszer biztosítása még nem teljes értékű.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>A műhelyek, felszereltségük a „mesteremberi” tudás elsajátítása terén adottak, de folyamatos karbantartást, felújítást, kiegészítést igényelnek.</p>	

A közelmúlt fejlesztései, átszervezései erősítették az elméleti tudás arányos fejlesztésének lehetőségét. Jó tantervegyeztetés, közös, egymás céljait támogató, átgondolt célmeghatározás segítheti a tudatos szakmai fejlődést.

A Doktori Iskola hallgatóinak irányított, tervezett bevonása az oktatásba további előnyökkel járhat, egyúttal erősíti az oktatói gárda színvonalas utánpótlásának esélyét.

(d) Korlátok

A gazdasági és a kulturális környezet átlagos színvonalának romlása minden bizonnyal kihat a „bemeneti szintre”, de egyúttal érintheti az „elhivatottság”, a pályakezdőkben rögzülő „hasznosság” kérdéskörét is. A „teljességre” törekvés fenntarthatósága csak erős elméleti, szellemi, etikai felkészültség esetén valósítható meg.

(e) Veszélyek

Gyengülő piaci esélyek mellett – ha ez a tendencia tartósan mutatkozik – az érdeklődés a szakma iránt csökkenhet. Ezt ellensúlyozni csak odaadó oktatói hozzáállással, a nemzetközi kapcsolatok erősítésével, pozitív jövőkép felmutatásával lehet – akár a „kitekintés” lehetőségével élve.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Formatervezés alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/78. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/4. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A formatervezés az elmúlt évtizedek alatt az általa viszonylag szűk lefedettségű akciófelületét megsokszorozta. A formatervezés mára az élet, a tárgyalkotás szinte minden területén jelen van. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy a formatervezés oktatása, szemben a jóval speciálisabb kerámia-, fémműves-, üvegműves-, textiltervezéssel, általánosabb témákat érint; rendkívül nyitott, célja a mesterségbeli tudás megszerzése mellett a használat folyamatainak feltárása, az életmód és az életstílus kutatása alapján a felhasználói igények felderítése és megfogalmazása. A BA képzés ebből következően feladatorientált alapképzés, míg az MA-nak problémaorientált, kutatásokra alapozó, mesterszakokra tagozódónak kellene lennie.</p> <p>A helyszíni látogatás során folytatott beszélgetések, a gyakorlati órák tapasztalatai, a dokumentumokban rögzített órarend és a tantárgyak programjaiban megfogalmazottak alapján a formatervezés szak két meghatározó, és jól elkülöníthető tudásanyagra épít.</p> <p>Az alapképzés a formaismeret, a formaérzékenység fejlesztése mellett a formatervezés mai friss szemléletű oktatására, a „befogadó” tervezés, az „egyetemes” tervezés elsajátítására koncentrálnak. Célja ezeken túl a vizuális kommunikációt, a designkommunikációt, a prezentációs készséget, annak valamennyi napjainkban kifejlesztett, alkalmazott eszközét felölelő tantárgyak, tárgykörök felépítése. Ettől várja a MOME a hallgatók sikeres szereplését pályázatokon, kiállításokon, külföldi ösztöndíjasokként, de ez a záloga az MA képzésre való felkészülésnek, illetőleg a BA elvégzését követő szakmagyakorlásnak is.</p> <p>Ennek az új, nyitott szemléletnek a honosítása a megszokott – bevált mester-tanítvány kapcsolat mellett a csoportos munkát, a team munkát, a közös értékeléseket, a közösség előtt zajló bemutatókat, prezentációkat, az általánossá váló kötetlen hozzászólásokat, kiegészítéseket, javaslatokat – mint elengedhetetlen eszközöket – feltételezi. Ennek a pozitív, előremutató folyamatnak több jelét is tapasztalhattuk.</p> <p>Minden bizonnyal erősíti ezt az irányt a külső cégek megbízásából, azok szakembereinek bevonásával készülő évközi feladatok sora is. Itt az önzetlen, a közös cél érdekében folytatott párbeszéd az, ami igazán motiválhatja, inspirálhatja a résztvevőket. Ilyen „bizalmi” helyzet mindig többleteredményt indukál. Ezek a pozitív tapasztalatok a végzés utáni elhelyezkedést is segíthetik: zökkenőmentes átállást eredményezhetnek, a gyors beilleszkedés, a csapaton belüli szerepvállalás esélyét növelik.</p> <p>A világ élmezőnyében jegyzett cégek jelenléte ugyanakkor a naprakészséget is biztosítja. A hallgatóság a legfrissebb elképzelések, az aktuális irányok kitapogatásának részesévé válhat, használva a piackutatás, a felhasználói igények felmérésének, előrejelzésének legújabb technikáit. Beleláthat a holnap formatervezési trendjeibe, érzékelheti az ok-okozati összefüggéseket – így rálátása, akár a nemzetközi mozgásokra, elmozdulásokra is, nőhet.</p> <p>A BA képzés második, és a közelmúlt átszervezéseinek köszönhetően az előzővel azonos fajsúlyú ága az elméleti képzés, amelyet az Elméleti Intézet kínál. A képzésnek ez az ága elméleti alapokra kívánja helyezni az alkotási folyamatot, a létrehozott művet. Ennek az új isme-</p>	

retanyagnak, a vele együtt megjelenő új módszereknek (tanulás, ismeretszerzés, problémafeltárás, feladat-meghatározás stb.) az integrálása természetesen nem egyszerű feladat. Jelen stádiumában a hallgatóság a megfogalmazott témákat, elvárásokat aránytalanul soknak, a vállalt tervezési feladatoktól távol állónak érzi.

Kiemelkedően sikeres a szak a nemzetközi megmérettetésben. Pályázatokon, kiállításokon, a tanszéki kutatási, tervezési projekteken a hallgatóság kiváló eredménnyel szerepel. Jól érzékelteti ezt a Mercedesz-projekt fontossága a MOME életében és a projekt kezelése a megrendelő cég fejlesztésében.

(b) Gyengeségek

A formatervezés lendületes, fejlődésben lévő szak. Ez fokozott koncentrációt, összehangoltságot követel a tanrend kialakításában. Kiemelkedő szerepe kell legyen a folyamatos kitekintésnek, a formatervezés területén zajló elméleti és módszertani fejlesztések, a külföldi példák, eredmények gyors, hatékony megismerésének, a tananyagba való beépülésének.

Ennek a munkának szervezeti felépítése, a hallgatóság bevonásának lehetőségei fejlesztendők.

Az egyetemek közötti szinergiák – hasonló, vagy más tervező szakokkal való érdemi együttműködés – lehetőségeit egyelőre még nem használták ki kellő mértékben és ennek rendszerezett formái sem alakultak még ki.

(c) Lehetőségek

A szak az elmúlt időszakban nemzetközi mezőnyben is felhívta magára a figyelmet. Ez lehetőséget teremt intenzívebb párbeszédre, a legfrissebb információk, az aktuális témák, kérdéskörök gyors lereagálására, a tananyagba, a választható feladatok körébe való beemelésére. Ezzel az érdeklődés fenntartható, a kapcsolattartás intenzívebbé tehető, a hallgatóság hatósabban motiválható.

Ez a prezentációs képesség fejlesztését is, a technikai háttér erősítését is megköveteli: összességében jelentős fejlődést eredményezhet.

(d) Korlátok

Természetesen a dinamikus fejlődés pénzügyi támogatottságot is feltételez, aminek a megteremtése nehéz feladat – gondoljunk a pályázatok, a workshopok, a konferenciák, a kiállítások személyi összetevőire és anyagi fedezetére.

(e) Veszélyek

A gazdasági környezet manapság tapasztalt erőteljes változása, a szempontrendszer gyakori módosulása, illetőleg ennek követése, a folyamatok irányának kitapintása mind-mind azt a kérdést veti fel: vajon mi is ma a társadalmi fogadókészség? S e mögött nem lehet nem észrevenni a valódi veszélyt. És ezt az átalakuló társadalomban rejlő veszélyt csak fokozza az a tény, hogy a magyarországi feldolgozóipar jószerivel megszűnt. Talán ugyanezt érzékelteti az a tény is, hogy a formatervezők elmúlt évekbeli sikerei szinte mindig külföldi sikerek (mint amilyen például a Mercedes-projekté).

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Fotográfia alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/79. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/5. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A fotográfia szak megfogalmazott oktatási céljai és az eddig eltelt másfél év gyakorlata, eredményei az alapképzés jó irányát mutatják, ezt tovább erősítik az óralátogatásokon és a prezentációkon szerzett tapasztalatok. Az analóg fotográfia gyakorlata a tananyag része, már a felvételi harmadik fordulójában is szerepe van, az elsőéveseknél az „objektum” feladatnál, később Máté Gábor „Fotográfiai specifikumok” tananyagában.</p> <p>A tanárok egyéniségének fontos szerepet tulajdonítanak, ez visszahat a képzés minőségére. A fő cél az alkotói feladatok generálása, az egyéni képességek kibontása. A szak fiatal oktatói a kortárs fotográfia meghatározó személyiségei (Gulyás Miklós, Drégely Imre, Kudász Gábor Arion, Szalontai Ábel) országosan (el)ismert művészek.</p> <p>A szak vezetése fontosnak tartja a szervezett megmértetések különböző formáit a hallgatói évek alatt, miáltal nő a hallgatók teljesítmény-motivációja, és számos – intézményen kívüli – tapasztalattal gazdagodhatnak. Fontosnak tartjuk kiemelni a szak (és a régi képzési szerkezet szerinti előzményszak) hallgatóinak sikeres szereplését nemzetközi pályázatokon. Példa erre az Epson Art Photo Award 2007/08-as tanévben meghirdetett nemzetközi pályázata, ahol 185 csapatból a legjobb osztály díját a MOME fotográfia szakos hallgatói nyerték el. Érdemes megemlíteni emellett, hogy Szalontai Ábel szakvezető vezetésével 2007 nyarán Gyergyószárhegyen és a Duna-deltában megrendezett alkotótáborban a hallgatókkal együtt 19-en vettek részt. A fotográfusok munkáiból <i>Terminus</i> címmel katalógus is készült.</p> <p>Az intézményen kívüli tapasztalatok kapcsán érdemes kiemelni, hogy az oktatás lényeges része a nemzetközi párbeszéd szorgalmazása. A hallgatók munkái portfólió-értékeléseken vesznek részt. A workshopokon az elmélet és a gyakorlat össze-függéseit vizsgálják a meghívott külföldi vendégművészek. Az Erasmus, Ceepus ösztöndíj-hálózatoknak köszönhetően kétoldalú kapcsolatokkal rendelkeznek, 30-40 hallgatót fogadnak Európa különböző művészeti iskoláiból és akadémiáiról és a szak hallgatói hasonló arányban látogatják Európa egyetemait. A külföldi ösztöndíjat nyert hallgatók az európai kreditátviteli gyakorlatnak megfelelően elismertetik kint szerzett tantárgyaik kreditjeit, itthon prezentációkon bemutatják munkáikat, megosztják tapasztalataikat társaikkal.</p> <p>A Ponton Galériának nagy szerepe van az év végi diploma kiállítások, a hallgatók és a tanárok alkotásainak széles körű megismertetésében.</p> <p>A fotográfia mellett más szakok, szakmák „életébe” is bekapcsolódhatnak a hallgatók: közös projektek alakulnak ki többek között az animáció és a formatervező szakos hallgatókkal, ugyanakkor szoros a kapcsolat a tervezőgrafika, a médiadesign szakok között is, aminek az eredményeit közös kiállítások, workshopok szemléltetik.</p> <p>(b) Gyengéségek</p> <p>A szak színvonalas oktatásához szükséges infrastrukturális háttér bemutatása kapcsán megállapítható, hogy az a jelenkornak megfelel. A fotóműteremben, a fotólaborban, a digitális stú-</p>	

dióban szinte minden gyakorlat megvalósítható. A szak vezetésének véleménye szerint ugyanakkor szabad alkotóterekre nagyobb arányban volna szükség: szerepel is ez a terv az elképzelések között. A gyakorlati munkák kivitelezéséhez az eszközök rendelkezésre állnak (pl. műterem, kölcsönözhető fényképezőgépek, a laborban a hívók, vegyszerek), de a nyersanyagokat (film, fotópapír stb.) a hallgatóknak saját maguknak kell megvásárolniuk, ami egyes esetekben anyagi eszközök hiányában gátja lehet a látásmód megfelelő mértékű fejlődésének, szélesedésének.

(c) Lehetőségek

Az MA képzés kidolgozás alatt van. A szak vezető oktatói szerint ez nem a BA szak mentalitásának MA szinten történő folytatását jelenti majd, hanem egy olyan új intézményi oktatási módszert dolgoznak ki, ahol többek között nagyobb szerepet kaphat a kutatás, az egyéni képességek kifejlesztése. A mesterszak elindítása után a jelenleg alacsonynak tűnő főállású oktatói létszám növekedése várható, az egyetem szisztematikusan neveli, építi az utánpótlást, számít azokra a fiatal művésztanárookra, oktatókra, akik addigra megszerzik a DLA fokozatot.

(d) Korlátok

A hazai fotográfiai cégek megszűnésével, a támogatások elmaradásával a MOME szűkös anyagi lehetőségei korlátozzák a gyors ütemben változó infrastrukturális fejlesztéseket, az anyagvásárlást a hallgatók részére, a tanulmányi utazásokat, a workshopok szervezését, a kutatások, a kiadványok, a kiállítások finanszírozását.

(e) Veszélyek

A digitális technika széleskörű elterjedésével, a mindennapi használatban való megjelenésével együtt országosan megszorodott hasonló képzési formák elszívhatják a MOME-ra jelentkezők egy részét.

A szaknak fel kell ismernie a fejlesztés fontosságát. A jövő – alighanem – a kommunikáció tervezésének irányában van, miközben meg kellene őrizni a klasszikus, analóg fotográfia értékeit, gondolatiságát, gyakorlatát, kézműves emberségét.

Veszélyeztető tényezőnek mutatkozik az oktatók túlterheltsége és alulfizetettsége is.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Kerámiatervezés alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13.. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/72. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/6. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A helyszíni látogatás során folytatott beszélgetések, a gyakorlati órák tapasztalatai, a dokumentumokban rögzített órarend, és a tantárgyak programjaiban megfogalmazottak alapján megállapítható, hogy a fémműves szakhoz hasonlóan a kerámia-tervezés szak három meghatározó, és jól elkülöníthető tudásanyagra épít.</p> <p>Elsőként a hagyományos kerámiaműves szakmai ismereteket említenénk (technológia, anyagismeret stb.), mely az intézmény 125 éves múltjából, valamint a kerámiatervezés 112 éves tapasztalataiból építkezve a tradíciók őrzését is célként jelölte meg. A külföldi művészeti iskolákkal fenntartott kapcsolatok – a fémműves szakhoz hasonlóan – határozottan jelzik ennek a tradicionális (mesteremberi) tudásnak napjainkban erősödő felértékelődését.</p> <p>A BA képzés második és harmadik ága a fémműves szak felépítésével rokon, így az ott leírtakat tekintjük irányadónak.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>A műhelyek, felszereltségük a mesterember tudásának elsajátítására alkalmasak, de folyamatos karbantartást, felújítást, kiegészítést igényelnek.</p> <p>A vizuális kommunikáció, a designkommunikáció, a 3D ábrázolás infrastrukturális háttére biztosított, de ez a felület különösen érzékeny a naprakész fejlesztésre.</p> <p>Itt kell megemlítenünk, hogy a Kinizsi utcai telephelyen a designkommunikáció legújabb eredményeinek használata, a prezentációk mai technikai bázisa még nem a mindennapi gyakorlat része.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>Az általános összegzésben említett nyári gyakorlatok biztosítása mellett hasonlóan jó lehetőségnek tartjuk a kerámiatervezés szak esetében a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióval fennálló kapcsolatot. A Stúdió remek találkozóhely, ahol neves művészekkel és mesterfogásokkal, több évtizedes kísérletek eredményeivel szembesülhetnek a hallgatók. Ennek a lehetőségnek fenntartása kiemelt fontosságú; a hozzá szükséges támogatások megszerzése folyamatos feladat.</p> <p>(d) Korlátok</p> <p>A szak műtermei – műhelyei részben az Iparművészeti Múzeumhoz kötik a hallgatóságot. A Kinizsi utcai telephely megítéléséről szoltunk már korábban. Itt csak megismételjük korlátos voltát.</p>	

(e) Veszélyek

Tényleges veszély a szak – jelentkezők hiányában való – fenntarthatósága. E tekintetben alighanem önsorsrontó döntésnek láthatnók azt – említettük már korábban –, hogy a MOME külön kerámia és külön üveg szakok akkreditálásához ragaszkodott; miközben a MOME nem háríthatja el azt a felelősséget sem, amely a szakma fenntartására irányul az adott körülmények között. Megeshet, hogy mindaddig veszélyként lehet csak erre a nehéz helyzetre tekinteni, amíg – elsősorban – maga a szakma nem találja meg azt a szélesebb kontextust (túl a MOME közvetlen belátásain), amelyben maguk a kérdések is átsztrukturálódhatnak s a vesztesnek mutatózó pozíció eliminálódhatnak.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Tervezőgrafika alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/74. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/7. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A tervezőgrafika szak megfogalmazott oktatási céljai és az eddig eltelt másfél év gyakorlata, eredményei az alapképzés jó irányát mutatják, ezt tovább erősítik az óralátogatásokon és a prezentációkon szerzett tapasztalatok.</p> <p>A szak tanárai a szakma (el)ismert művészei, a tudás átadása mester és tanítvány viszonyra épül. A rajzoktatás minőségére a művésztanárok felkészültsége, oktatási módszertana a garancia. A tervezési projekteket más-más oktatói gárda vezeti, így a hallgatók több mesterrel, illetőleg szemlélettel találkozhatnak. A stúdióvezetők a klasszikus grafikai műhelyekben és a digitális grafikai stúdiókban is jelentős szakmai tapasztalattal rendelkeznek. A szakma legjobbjai rendszeresen tartanak előadásokat vagy egy-egy szemesztert a szakon. A szak tanárai gyakran publikálnak szakfolyóiratokban, a tervezőgrafika szakhoz szükséges kutatómunkáik könyv formában is megjelentek. Pl. Molnár Gyula: <i>Gönczi Gebhardt Tibor (1902–1994) grafikusművész</i>, Maczó Péter: <i>A csomagolásról</i>.</p> <p>A szak vezetése fontosnak tartja a szervezett megméréstetéseket különböző formáit a hallgatói évek alatt, miáltal nő a hallgatók teljesítési motivációja, és számos – intézményen kívüli – tapasztalattal gazdagodhatnak. A „kiértékeléseken” a hallgatók az egész tanári kar előtt mutatják be a félév során elkészített munkáikat. A diplomatervek bemutatása a Ponton Galériában történik, ahol a nagyobb nyilvánossággal is megismertetik a végzősök munkáit. A szak hallgatói kiállítások résztvevői és szervezői (pl. a Tervezőgrafikai Biennálék).</p> <p>A széles körű látásmód érvényesülését szolgálja a szak hallgatóinak folyamatos részvétele hazai és nemzetközi workshopokon, szakmai utakon, nemzetközi pályázatokon, kiállításokon, valamint az intézmény kétoldalú kapcsolatai az Erasmus, Ceepus ösztöndíj-hálózatokkal.</p> <p>A szak prezentációi, a bemutatott munkák, katalógusok, kiadványok meggyőzően bizonyítják az országos, nemzetközi ismertséget.</p> <p>A tervezőgrafika mellett más szakok, szakmák „életébe” is bekapcsolódhatnak a hallgatók: közös projektek alakulnak ki többek között az animáció és média design szakos hallgatókkal közösen, ugyanakkor szoros a kapcsolat a fotográfia szakkal is, aminek az eredményeit közös kiállítások, workshopok szemléltetik.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>A szak eszközellátottsága ugyan optimálisnak tekinthető, és az infrastrukturális ellátottság kielégíti a tanórák igényeit, de hallgatók megítélése szerint gyengeségnek kell megítélni azt, hogy nincs lehetőség önálló évfolyami műtermi életre. A tanárok szerint pedig azért volna ez fontos, hogy a hallgatók idejében megszokják a nyugodt, elmélyült munkát, természetes igényüké válják, ami a magas szintű alkotó munka egyik feltétele. Ezekben az érvekben esetleg megtalálható gyengeség érték azonban még tovább volna vizsgálendő.</p>	

(c) Lehetőségek

Az MA képzés kidolgozás alatt van. A szak vezető oktatói szerint nem a BA szak mesterszinten történő folytatását, hanem egy új intézményi oktatási módszert dolgoznak ki.

Optimális lenne az évfolyamok számára biztosított külön műterem, akárcsak a fotográfia szak esetében.

(d) Korlátok

Az önálló műtermek hiány e szak esetében is felmerült.

(e) Veszélyek

Veszélyeket rejthet magában az a helyzet, amikor a csak BA képzésben részesülő hallgató esetleg komoly, magasabb szintű elvárásokat igényként támasztó munkavégzésre vállalkozik.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Textiltervezés alapképzési szak <i>(nyomott anyag-tervező, szövött anyag-tervező, öltözéktervező, kötött anyag- és formatervező, öltözék-kiegészítő tárgy (bőr) tervező szakirányok)</i> (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/73. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/8. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A diákok sokrétű tudást kapnak, mely a választott szak tradicionális és újabb módszereit is magában foglalja. Ez nemzetközi összehasonlításban is előnyként jelentkezik a MOME hallgatói javára. Munkáikkal számos díjat szereztek nemzetközi pályázatokon, és munkáik alapján több meghívást is kaptak. Napjainkban mind a hallgatók, mind az Egyetem életében kiemelkedő jelentőségű a lehető legtöbb ösztöndíj rendszeres és eredményes megpályázása, és ezáltal a szellemi frissesség és széles látókör mellett a térbeli mobilitás és a saját produkció realisabb megítélésének lehetősége.</p> <p>A textiltervezés szak hallgatói sikerrel szerepelnek nemzetközi fórumokon, meghívásokat kapnak workshopokra. Ezekkel a meghívásokkal és lehetőségekkel mind a nyomottanyag-tervező, mind az Öltözéktervező, mind a kötött anyag-, mind a szövöttanyag-tervező, mind az öltözék-kiegészítő szakirány hallgatói igyekeznek élni. Minden évben lehetőséget kapnak ugyancsak meghívás alapján olyan rangos bemutatkozásra is, ahol a rendezvényeken számos (a bemutatott rendezvényen 16) európai ország képviselői vesznek részt. Ennek eredményeképpen az oktatókat is meghívják külföldi bemutatkozásra. A textiltervezés szak oktatói és hallgatói a külföldi kapcsolatok és szereplések tekintetében átlagon felüli eredményeket érnek el.</p> <p>Az intézmény felszereltsége, az oktatók felkészültsége, elkötelezettsége, szakma-szeretete, valamint saját területükön szerzett elismertségük biztosítja a kikerülő hallgatók képzettségének megfelelő színvonalát. A bizottság külön kiemelésre érdemesnek tartja azt a szerencsés helyzetet, hogy a felszereltség és az oktatók szakmai tapasztalatai alapján lehetséges a hallgatók tudásának kétirányú fejlesztése. Az egyik a modern eszközökkel megvalósítható, a mai elvárásoknak megfelelő tervezés- és kivitelezés-irányítás tudása. A másik a – ma még szerencsére a MOME műhelyeiben meglévő – kézműves eszközökkel és technikákkal elsajátítható tudás, mely más, nálunk gazdaságilag fejlettebb országokban már nincs jelen.</p> <p>A nyugati iskolákban általában a tudás a tervezést jelenti. Jó példa erre az öltözék-kiegészítő szakirány esetében, hogy a hallgatók első lépésben cipők, táskák műhelyrajzát készítik el, és ez alapján képesek a végtermék kivitelezésére is. Hasonló helyzetet ismerhettünk meg az öltözéktervező és a kötött anyag szakirány esetében is. Nálunk a MOME hallgatói a tervezett tárgy gyakorlati kivitelezését, a gyártói munkafolyamatot is megtanulják. Ez a birtokukban lévő tudás visszahat a tervezési munkájukra is, ami eredményesebb feladatmegoldást tesz az esetek többségében lehetővé.</p> <p>A hallgatók egymás közötti és az oktatókkal való kapcsolatát kifejezetten kedvezőnek találjuk, amire az a tapasztalat is utalt, hogy a műhelyekben szívesen fogadják és segítik egymást a különböző szakos hallgatók, és érdeklődés esetén a szükséges formában segítséget kapnak a szakoktatóktól is.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>A Kinizsi utcában a nyomó műhely szűkössége probléma, noha – láthatóan – ügyes szervezéssel megoldják ezt a tanárok és a diákok.</p>	

(c) Lehetőségek

A BA képzésben a tanárok igyekeznek átfogó ismeretekhez juttatni a hallgatókat, annak érdekében, hogy azok is megfelelő színvonalú, gyakorlatban használható tudással rendelkezzenek, akik nem folytatják tanulmányaikat az MA képzésben.

Az Iparművészeti Múzeumban működnek a textiltervező szak műhelyei. Ez komoly többlet-lehetőséget is ad az itt gyakorló hallgatóknak, mert lehetőségük van arra, hogy a Múzeum kiállításait, gazdag könyvtárát rendszeresen látogassák. Tanulmányaikhoz a műtárggyűjtemény egésze jelentős segítséget nyújt. A Múzeum épülete különösen inspiráló, méltó alapot és környezetet nyújt a művészeti képzéshez és neveléshez.

(d) Korlátok

Általánosságban megállapítható, hogy a tanári kar többsége igen komoly munkát végez, nem minden esetben ideális körülmények között. Ez utóbbi megjegyzés elsősorban a Kinizsi utcai műhelyekre vonatkozik, ahol főleg az oktatói-hallgatói munkavégzés szűkössége jellemző.

A művészeti életben egyéni eredményeket is elérő tanárok áldozatos munkája révén juthatnak az itt végzett diákok – számos esetben már végzés előtt – munkához és elismertséghez.

(e) Veszélyek

Magyarországon a rendszerváltoztatást követően megszűnt a feldolgozóipar (például a textilnyomó gyárak és mások), ahol a tervezők hosszabb-rövidebb ideig dolgozhattak, és ez egyúttal sok tervezőnek megélhetést is biztosított. Mindenképpen jó lehetőség volt a tapasztalatszerzésre, a tanultak kipróbálására, alkalmazására. Az elsajátított magas szintű tudás az ország javát is szolgálta. Például a nyomott anyag készítésének feltételei komoly anyagi ráfordítást igényelnek. Ebbe beletartozik a tevékenység helyigénye, a felszerelés jelentős forrásigénye, és mindemellett a folyamatos kihasználtság biztosításának igénye. Egy textilgyár olcsóbban állít elő méterárut, mint a kis műhelyek. Ma az üzletekben alig található magyar szövött vagy nyomott áru. Ezek a szempontok a „Korlátoknál” is felemlíthetők lennének, de az olcsó és tömeges képzést nyújtó felsőoktatás előtérbe kerülése fokozottan veszélyezteti az anyag- és költségigényes művészeti képzést.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Üvegtervezés alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/71. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/9. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A BA és MA képzés közötti összefüggéseket a szak indítására benyújtott kérelem adja meg.</p> <p>A helyszíni látogatás során folytatott beszélgetések, a gyakorlati órák tapasztalatai, a dokumentumokban rögzített órarend, és a tantárgyak programjaiban megfogalmazottak alapján az üvegtervezés szak három meghatározó, és jól elkülöníthető tudásanyagra épít.</p> <p>Elsőként a hagyományos üvegműves szakmai ismereteket említenénk (technológia, anyagismeret stb.), mely az intézmény 125 éves múltjából, valamint az üvegtervező oktatás 43 éves tapasztalataiból építkezve a tradíciók őrzését is célként jelölte meg. A külföldi művészeti iskolákkal fenntartott kapcsolatok határozottan jelzik ennek a tradicionális (mesteremberi) tudásnak napjainkban erősödő felértékelődését. Emiatt a tananyag ezen ágát a többivel azonos súlyúnak, meghatározónak véljük, a még meglévő szakmai ismeretek megőrzését, továbbadását fontosnak ítéljük.</p> <p>A hagyományos szakismeretek mellett itt is fontos szerepet kap, akárcsak a fémműves szak esetében a formatervezés mai friss szemléletű oktatása, a „befogadó” tervezés, az „egyetemes” tervezés elvei mentén. Az általános készségfejlesztés mellett a vizuális kommunikációt, a designkommunikációt, a prezentációs készséget, annak valamennyi napjainkban kifejlesztett, alkalmazott eszközét felöleli a tárgykör. Ennek köszönhető a hallgatók sikeres szereplése pályázatokon, kiállításokon, külföldi ösztöndíjasokként.</p> <p>A BA képzés harmadik, a másik kettővel azonos súlyú ága az elméleti képzés, amelynek felépítését a jelentés egy korábbi fejezete taglalja. Ennek az új ismeretanyagának az integrálása természetesen nem egyszerű feladat. Jelen stádiumában a hallgatóság a megfogalmazott témákat, elvárásokat aránytalanul soknak, a vállalt tervezési feladatoktól távol állónak érzi.</p> <p>A képzésre itt is jellemező az igazi mester-tanítvány viszony.</p> <p>A bemutatott katalógusok, kiadványok, albumok ezt a pozitív folyamatot mutatják be.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>Itt is meg kell említenünk, hogy a Kinizsi utcai telephelyen a designkommunikáció legújabb eredményeinek használata, a prezentációk mai technikai bázisra alapozott támogatása még nem a mindennapi gyakorlat része.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>Az Elméleti Intézet megerősödése a kulturális nevelés, a művész értelmiség képzés lehetőségeinek feltételeit teremtette meg. Átfogó, egy-egy téma köré csoportosított tananyag, a tantárgyi programok egymást segítő-kiegészítő tervezése alapozhatja meg a következő generáció tudásszintjét, a szakmában zajló folyamatokra való rálátás képességét, a társadalmi, a kulturális és a művészeti életet befolyásoló, alakító egyéniségek születését.</p>	

Ezért lényeges a tantárgyi programok harmonizálása, a célok tiszta, követhető megfogalmazása. Az egyre gyakoribb „éles” feladatok, a pályázatok, a nemzetközileg jegyzett cégek által meghatározott témájú projektek már a BA képzés alatt megismertetik a közeljövő lehetőségeivel a hallgatóságot. Az egészséges versenyszellem kialakulásával párhuzamosan a team munka értékei is megtapasztalhatók, a szereposztás is kirajzolódik. A perspektíva ezáltal pontosabban vázolható, mint korábban, az ismeretségek jó alapot jelenthetnek a pályakezdekskor.

A hallgatóság körében nagy érdeklődéssel kísért téma az üvegtervezés speciális szükségleteihez igazított számítógépes hozzáférések kialakítása. Az áthallgatások itt a leggyakoribbak. A hallgatóság igényli ennek fejlesztését, érzi fontosságát, intenzíven részt vesz a kínált programokban.

Az intenzív mester-tanítvány kapcsolat segíti a testre szabott témaválasztást. A diplomamunka általában egy korábban elindított téma, gondolat kifejtésének biztosít keretet, a választható tárgyak segítik a kutatást, a kísérletezést, az elméleti munkarészek tartalmas, megalapozó kidolgozását.

(d) Korlátok

A régen esedékes műhelyház kérdése e szak esetében is releváns korlát.

(e) Veszélyek

Ez esetben is érvényesek mindazok a veszélyek, amelyeket a kerámiatervező szakkal kapcsolatban szóba hoztunk. Az üvegtervező szak esetében ezeket mindenképpen ki kell egészíteni annak megállapításával, hogy a bizottság rendelkezésére bocsátott dokumentumokból nem derül ki, hogy a képzés valójában kiknek szól, mire képez; van-e társadalmi összefüggésben értéke, értelme és így tovább. Ezzel a megállapítással egyáltalán nem a nagy tradíciójú tevékenységről vagy éppen a létrejövő produktumokról kíván a bizottság negatív értékelést adni. Inkább arra hívja fel a figyelmet, hogy a szak koncepciója a dokumentumok alapján nem igazán érzékeny arra a társadalmi valóságra, ami ma körülvesz bennünket Magyarországon. És ez valódi veszélyek forrása.

A bizottság jelentős veszélynek értékeli a szakon oktató tanárok korfáját is.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	Akkreditációs minősítés
Doktori Iskola D123 iparművészet, építőművészet, multimédia-művészet tudományágak	A doktori iskola akkreditációját lezáró MAB határozat 2009. novemberében lesz nyilvános, 2010-től lép hatályba
<p>(a) Erősségek</p> <p>Az iparművészetek területén (beleértve a média design-t is) a MOME Doktori Iskolája (DI) az egyetlen doktori iskola Magyarországon. A DI tematikája igen széles (időről-időre új programokkal gazdagodik): multidiszciplináris alapon szerveződik, s mint ilyen, a DI a MOME megújult oktatási koncepciójának első tényleges megvalósulása.</p> <p>A DI-ben jól működik az iskolarendszerszerű képzés: a konzultációk rendszeresek és formális órarendek szerint zajlanak. Az elméleti képzés valamennyi DLA hallgató számára közös, ami ugyancsak minta-értékűnek tekinthető. A DI jó kapcsolatokat ápol a MOME graduális képzést biztosító műhelyeivel. A doktoranduszok és a doktorandák közreműködnek a graduális képzésben.</p> <p>Maga a DI igen színvonalas tanári karral dolgozik. Infrastrukturális feltételei is jók – az elmúlt évek fejlesztéseinek következtében.</p> <p>A DI minőségbiztosítási rendszere megfelel a törvényi szabályozásnak.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>A bizottság figyelemre méltó gyengeségként értékelte azt a tényt, hogy a DI 2001-es akkreditációja óta a tanterv nem lett fejlesztve, frissítve.</p> <p>Talán ennek is következménye, hogy a képzésben, a kiadott tematikákban meglehetősen egyenlőtlen súllyal vannak jelen a különböző iparművészeti szakmák.</p> <p>Gyengeségként kell értékelni azt a tényt is, hogy igen kevés a végzett hallgató, ezért kevés a végzett hallgatót felmutatni tudó „törzstag”. Ez pedig a DI továbbfejlődésének egyik gátja. Igaz, hogy ezek a gyengeségek nem egyszerűen az intézményt terhelik, mindazonáltal a jövőről gondolkozva nem lehet figyelmen kívül hagyni.</p> <p>(c) Lehetőségek</p> <p>A DI tantervének korszerűsítése kétségkívül lehetőség, de legalább ennyire szükség is.</p> <p>Elvben nincs akadálya új témák bevonásának. Célszerű volna a vizuális médiumok területén önálló doktori oktatási program létrehozása. Kívánatos volna a team munkát elősegítő témák meghirdetése.</p> <p>Célszerű volna a MOME és más társintézmények HR fejlesztési igényeinek fokozottabb és módszeres figyelembevételére.</p> <p>Végül igen fontosnak tűnik a bizottság számára DLA szinten külföldi hallgatók bevonása a képzésbe.</p>	

(d) Korlátok

A vizuális kommunikáció szakból önállósult szakok jelenleg nem jelennek meg a doktori képzésben. Lehet, hogy az önálló doktori oktatási program hiányának az az oka, hogy nincs elegendő számú DLA minősített és oktatási feladatot vállalni óhajtó szakember.

Az ODT eltökélt szándéka a művészeti területek doktori képzését analóg módon kezelni más doktori képzésekkel (teljesítménymutatók, személyi feltételek, a doktori eljárások menete stb.). Ez komoly hátrány a művészeti doktori címet elnyerni akarók számára, minthogy nincs benne a rendszerben a műalkotás (mestermű) elismerésének lehetősége: nem jár doktori cím a mesteri műalkotás szerzőjének. Pedig ennek történeti példái ismertek.

A bizottság komoly korlátnak tekinti a szakmai (művészeti) közvélemény közönyét a DLA címet viselők teljesítménye iránt. A DLA-nak Magyarországon kizárólag a felsőoktatásban előírt feltételek miatt van jelentősége. Így azonban a konjunktúra által felfutó alkotók legkisebb gondja is nagyobb, minthogy végigjárják az oktatói lét grádusait, ebből következően hiány van minősített oktatókból és így potenciális témavezetőkből is.

(e) Veszélyek

A DI „törzstagjai”-nak életkora miatt az utánpótlás folyamatos problémát jelent. A közeljövőben a DI vezetése is – életkori okokból – veszélyforrássá válhat. Távlatos HR stratégia nélkül a DI tanárait illetően kiürülhet.

A doktori képzés anyagi helyzete, a költségek állandó növekedése következtében romlik. A felsőoktatási források folyamatos szűkülésének következtében is. A felhőtlen alkotók színvonalas társulása helyett gondterhelt tanárok és megélhetési gondokkal küzdő doktoranduszok és doktorandák száma gyarapszik évről évre.

A külföldi hallgatók hiánya jelentős veszélyforrás (ez összefügg a tradicionális graduális szakokkal és a MOME elitképző múltjával, amely múlt a doktori képzésben ma legaktívabbak habitusát is meghatározza).

Nyugat-Magyarországi Egyetem

I. Akkreditációs javaslat

A Bizottság a rendelkezésére bocsátott dokumentumok (önértékelés, szakindítási kérelmek, mintatantervek, szabályzatok, stb.), valamint a helyszíni látogatás megállapításai alapján a szak akkreditációját feltétel nélkül javasolja, a lenti észrevételek figyelembe vétele mellett.

II. Általános – az oktatási-tanulási folyamatot, és az ezt kiszolgáló szervezetet érintő – megállapítások

(a) Erősségek

A bizottság örömmel nyugtázta a művészeti képzéshez méltó rangos iskolaépületet, a széptágas tereket, termeket, melyek az alkotói munkához ideális körülményeket teremtenek. Erősíti ezt a miliót a város és a közvetlen környezet jellege is. Fővárosi művész számára már egy ilyen rövid látogatás során feltűnővé vált az a rendkívül kedvezőnek mondható helyzet, hogy egy város értékeli, megbecsüli a felsőoktatási intézményét.

Az Alkalmazott Művészeti Intézet (a továbbiakban: AMI) mint befogadó hely adottságai a szak vonatkozásában elsőrangúnak tűnnek fel: Sopron belvárosához, a történeti maghoz kötődnek az Egyetem épületei – ez önmagában meghatározó. Meghatározó az a városi minőség, amivel itt szembesülhet az ember, az a múlt, amit Sopron képvisel, az a téri szövet, ami az épületet övezi, azok a kulturális intézmények, melyek a szomszédságot jelentik, és az az épület is, mely befogadja az Intézetet. A Deák tér, a maga nagyvonalúságával, az iskola előtt megépült „gödörrel”, a frissen helyreállított iskolaépülettel jó fizikai alapot teremtenek, rangos, inspiratív tereket kínálnak tanuláshoz, alkotáshoz, mester-tanítvány kapcsolathoz.

Szeptembertől a legkorszerűbb gépekkel újult meg a számítástechnikai labor. A tervező munkához jól felszerelt alkotóműhelyek állnak rendelkezésre, a gyakorlati munkát szakoktatók is segítik (grafikai műhely, fotólabor, fa- és fémmegmunkáló, modellező, szobrászműhely). A rajzteremben akár 30 fő is gyakorolhat az órákon vagy szabadidőben. Az AMI épülete tiszta és világos, a célnak megfelelően kialakított előadótermeivel jó háttérrel, hangulatot biztosít az oktatáshoz. Az oktatók és a hallgatók a napi gyakorlatban használják a számítógép és az internet lehetőségeit.

A hallgatók végzés utáni esélyeit, elhelyezkedésüket az Intézmény meglévő kapcsolatrendszerre, az ennek köszönhetően napi gyakorlatnak tűnő pályázati rendszer, a megvalósuló munkák egyértelműen segítik. Ha ezt erősíteni lehet a közvetlen környezet, mint Megbízó bevonásával (egyetemi, városi feladatok, pályázatok, felkérések), akkor az ismertség-elismertség nyilvánvalóan növelhető. De ezenfelül a szakma szerepe is egyértelműsíthető, a szakokon végzetek elfogadtatása is egyszerűbbé válhat. Ennek egyik fóruma lehet a már működő kiállítótér (formaterem), amely egyrészt méreténél fogva jó teret biztosít a félévi és év végi kipakolásokhoz, a közös értékelésekhez, alkalmi kiállításokhoz. Emellett a város felé nyitott és aktív, befogadó rendezvénypolitikával a város egyik kulturális pontjává válhat. Minden bizonnyal nagy lehetőségű a Deák Ferenc téren már megépült, de még nem működő, fentebb már említett „gödör” is, mint jövőbeli kultúrpon.

Az Intézet szervezeti és irányítási rendszere ideális háttérrel biztosít a szakok minőségének fejlesztéséhez. Az Intézet vezetése ideális oktatásszervezési háttérrel biztosít a komoly szakmai kompetenciával rendelkező szakvezetésnek. A feladat- és hatáskörök egyértelműen tisztázottak, a munkakapcsolat ideálisnak mondható, a kollegialitás példaértékű, az Intézet minden szintjén jól érzékelhetően jelen van.

(b) Gyengeségek

Az Intézet minőségirányítási rendszere az Egyetem és a Kar által központi szinten irányított, a kialakulás fázisán már túl van, a szabályozási háttere stabil, azonban annak folyamatos alkalmazása és szemléletmódja még nem alakult ki stabilan (például az Egyetemen belül még hiányoztak az Intézetben érintett szakos önértékelések az aktuális határidőre előírtakhoz képest). Számos elismerendő eleme van ugyanakkor a szakok – alulról, természetes igényként kialakuló – minőségirányítási rendszerének (szakos „kipakolások”, önértékelési fórumok stb.), amelyek segítik a központi elképzelések stabilitásának kialakítását is.

(c) Lehetőségek

Komoly előnyt jelent a szakok és az Intézet – a karon és az intézmény egészében tapasztalható – megbecsültsége, amelyre érdemes lenne még inkább alapozni mind az intézményen belüli együttműködések, mind az egyetem meglévő kapcsolatrend-szerének felhasználásán keresztül.

(d) Korlátok

Az AMI fent említett megbecsültsége és kivételes szerepe akadályozó tényezője lehet a központi szinten irányított minőségirányítási tevékenységek kibontakozásának, a kari minőségirányítás és az Intézet oktatásszervezési irányítása közti szervezettebb kapcsolat kiépítése előnyt jelenthet a későbbiekben a folyamatos minőség fenntartása kapcsán.

(e) Veszélyek

A Budapest-centrikusság veszélyeztetheti az elhelyezkedési lehetőségeket. Ugyancsak veszélyként értékelendő a szakon oktató tanárok korfáját: a távlatos oktatói utánpótlás tovább halasztása komoly veszélyek forrása lehet.

III. Általános – a szakokat érintő – megállapítások

(a) Erősségek

Az AMI oktatói kara az oktatásban elkötelezett, jó szellemű, emberileg értékes, szakmailag magas színvonalú, ismert egyéniségekből áll. Ez a helyzet értékes garanciát nyújt az intézmény felsőoktatási feladatainak eredményes megvalósítására.

Általános pozitív benyomásként kiemelendő, hogy a kialakult gyakorlat szerint a diploma-munkákat minden évben tetszetős, a munkákat és alkotóikat egyenként bemutató kiadványban foglalják össze – jelentős részben a hallgatók által alapított *Workshopron* csoportnak köszönhetően. Ez az Intézet, a végzett hallgató, és minden érdeklődő számára informatív könyv: reklám erejű, tájékoztató jellegű (a végzett hallgatók addigi eredményeit, megvalósult munkáit felsorolja), valamint pontos képet ad az oktatói gárdáról, annak évről évre követhető változásáról.

A művész tanároknak köszönhetően az egyetem oktatási tevékenységében a széles körű kulturális nevelés beépül a feladatok rendszerébe. A hallgatók egy-egy téma kapcsán felkutatják annak művészettörténeti hátterét, elemzik kulturális összefüggéseit.

Az egyetem „zöld” jellegének megjelenítésében nagy szerepe van az öko grafikai képzésnek.

Az „idegen”, külső megítélési szempontok elsősorban jó külföldi kapcsolatok révén a nemzetközileg ismert grafikai egyetemekről meghívott vendégelőadók workshopjain hasznosulnak.

(b) Gyengeségek

A felhasználói szempontok visszacsatolása az Intézet rövid múltjának köszönhetően még kiforratlan, annak erősítését tudatos tervezéssel hatékonyabbá kellene tenni. Ennek a szempontnak a figyelembevételét javasoljuk az Intézet és a szakok vezetésének egyaránt.

Természetesen egy új intézmény „befogadása” is hosszú időt feltételez. Lépésről lépésre lehet elfogadtatni az intézményt, a benne folyó munkát, az itt végzett szak-emberek tudását, felkészültségét. És ez nemcsak a befogadó közegre, a városra vetítve igaz, hanem általánosan, a szakmai társadalom előítéleteivel, bizonytalanságával is szembesülni kell.

(c) Lehetőségek

Felmerül a hallgatói feladatként elkészített tanulmányok, tervek dokumentálása, annak könyvtári rendezése, „szakirodalomként” való hasznosítása. Javasoljuk ennek rendszeresítését, katalógizálását, szisztematikus bővítését. Az ilyen típusú koncentráció (bizonyos témakörök minél teljesebb feldolgozása, kutatások elemzése, összefoglaló értékelése) vezethet az Intézmény arculatának kirajzolódásához – ez tehát tervezett, előre kidolgozott, közös elhatározással megjelölt, kijelölt folyamat kell, hogy legyen.

A rövid látogatás alkalmával is találkoztunk olyan témákkal, melyeket a közvetlen környezet indukált (valaminek a hiánya, vagy egyszerűen a jobbító szándék). A visszacsatolások, a kölcsönhatások természetesen még nem igazán hatékonyak, de a pozitív irányú változást az Intézet tagjai (tanárok és diákok) egyaránt érzékelik. Ezért újra és újra beemelnek hasonló típusú

feladatokat, és ezek sikere előbb-utóbb felkéréseket is eredményezhet.

(d) Korlátok

A hazai kulturális élet meghatározó központjai Soprontól térben távol esnek – így a gyűjtemények, a történeti áttekintést segítő múzeumi darabok, a meghatározó kulturális megmozdulások (legyen az a művészet bármely ágazatában) nehezebben érhetők el, kisebb eséllyel vonhatók be az oktatás mindennapjaiba. Hasonlóképp az egyetemek közötti kapcsolattartást is nehezíti a távolság.

Az oktatók többsége nem él Sopronban, ezért a kapcsolattartás a városlakókkal, a városvezetéssel nem eléggé intenzív, a részvétel az Egyetem és a város kulturális életében az elvárható-nál gyengébb.

(e) Veszélyek

Az első év tapasztalatai alapján még nem fogalmazható meg tisztán az előzményszakok és a BA elvégzését követően tovább nem tanuló hallgatók közötti „kompetencia-különbség”. Erre az elkövetkező időszakban kiemelt figyelmet érdemes fordítani.

Elméleti képzés

(a) Erősségek

Az elméleti stúdiumok a vizsgált iparművész szakok KKK-inak megfelelnek.

Van társadalomtudományi tematikájú tantárgy (bár ennek tartalma nem fedi le a szükséges mértékben a szociológia, illetőleg a szociálpszichológia tematikáját).

(b) Gyengeségek

A kreditszámokban ellentmondások vannak. A belső csoportosítások, s így a tárgyak súlyainak kijelölése csak igen lazán követi a KKK belső felépítését.

Nem lehet egyértelműen megállapítani az egyes témakörök súlyát, így a történeti és az elméleti stúdiumok arányát sem.

(c) Lehetőségek

Fontos lenne a képzési és kimeneti követelményekhez illeszkedő képzést precízebben dokumentálni, ennek keretében jobban igazítani a tanterveket a KKK-hoz.

(d) Korlátok

A személyi feltételek szűkössége, vagyis az a tény, hogy viszonylag kevés a főállású oktató az elméleti képzés terén azért különösen fájó, mert csak a főállású oktatók tudják azt a stabil konzultációs háttérrel biztosítani, ami egy alapvetően nem elméleti képzésre orientált oktatási folyamatban mégis csak szükséges volna.

(e) Veszélyek

Az egész egyetem struktúráját figyelembe véve, könnyen adódhat – az előzőekből is következően –, hogy a képzés lehetőségei (belső presztízse) a kívánatosnál alacsonyabb szinten valósulnak meg.

Nyugat-Magyarországi Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Formatervezés alapképzési szak (bútor-termék formatervező, csomagolás-grafikai formatervező, 3D tárgytervező (üveg-kerámia) formatervező szakirányok) (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/8/X/83. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/10. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>Ami a tanári kart illeti, elkötelezett, tehetséges, elismert művészekkel-alkotókkal találkozhatunk – úgy tűnik tehát, hogy nagy esélye van annak, hogy itt rangos iskolává erősödjön az egy évtizedes múltú AMI.</p> <p>A hallgatók végzés utáni esélyeit, elhelyezkedésüket, az Intézmény meglévő kapcsolatrendszere, az ennek köszönhetően napi gyakorlatnak tűnő pályázati rend-szer, a megvalósuló munkák egyértelműen segítik.</p> <p>A kialakult gyakorlat szerint a diplomamunkákat minden évben tetszetős, a munkákat és alkotóikat egyenként bemutató kiadványban foglalják össze. Ez a könyv az Intézet, a végzett hallgató, és minden érdeklődő számára informatív: reklám erejű, tájékoztató jellegű (a végzett hallgatók addigi eredményeit, megvalósult munkáit felsorolja), valamint pontos képet ad az oktatói gárdáról, annak évről évre követhető változásáról.</p> <p>Hasonlóképp informatív, de jóval szélesebb körből merít, személyesebb, sokszínűbb és dinamikusabb a tervezőművész hallgatók kiadványa, az <i>YF</i>, a WORKSHOPRON egyesület kiadványa, a hallgatók vállalkozásaként. Ez egy igazi fórum, figyelemfelhívó, összegző tanulmányokat, munkákat, eseményeket kínáló médium. Az efféle és hasonló kezdeményezések segíthetik az intézményen belüli tájékozódást, információáramlást, esetleg ennek eredményeként közös feladatvállalást, áthallgatások kezdeményezését.</p> <p>A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a képzéssel a hallgatók összességében nagyon elégedettek, a szak építkezése – véleményük szerint – jó irányban halad.</p> <p>(b) Gyengeségek</p> <p>Felmerül a hallgatói feladatként elkészített tanulmányok, tervek dokumentálása, annak könyvtári rendezése, „szakirodalomként” való hasznosítása. Javasoljuk ennek rendszeresítését, katalógizálását, szisztematikus bővítését.</p> <p>Az ilyen típusú koncentráció (bizonyos témák-témakörök minél teljesebb feldolgozása, kutatások elemzése, összefoglaló értékelése) vezethet az Intézmény arculatának kirajzolódásához – ez tehát tervezett, előre kidolgozott, közös elhatározással megjelölt, kijelölt folyamat kell, hogy legyen.</p> <p>A rövid látogatás alkalmával is találkoztunk olyan témákkal, melyeket a közvetlen környezet indukált (valaminek a hiánya, vagy egyszerűen a jobbító szándék). A visszacsatolások, a kölcsönhatások természetesen még nem igazán hatékonyak, de a pozitív irányú változást az intézet alkalmazottai érzékelik. Ezért újra és újra beemelnek hasonló típusú feladatokat, és ezek sikere előbb-utóbb felkéréseket is eredményezhet. Idő kell ahhoz is, hogy a kiegészítő szakok – mint például az elméleti oktatást vállaló Bölcsész Kar – megismerje az elvárásokat, pontosítsa a tanterveket, kidolgozza az optimális kínálatát.</p>	

A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a hallgatók több gyakorlati feladatot igényelnének, valamint érdemes volna több tanulmányutat szervezni.

(c) Lehetőségek

A formatervező BA és a tervezett MA képzés közötti különbség az AMI esetében az önértékelésben megfogalmazottak szerint is kitapintható. Az oktatók elmondása szerint hangsúlyt fordítanak arra, hogy a hallgatóság az eltérésekkel, a kompetenciákkal tisztában legyen. Az egységes elvárások, és egységes kompetenciák, valamint a könnyű átjárhatóság érdekében párbeszéd alakult ki a hazai hasonló típusú intézmények között (kapcsolatfelvétel a BME-vel). Ezt a folyamatot érdemes erősíteni, a tapasztalatokat folyamatosan megosztani. Ami a megcélzott kompetenciákat illeti, azt az évenként megújuló intézményi *Felvételi Tájékoztató*-ban is pontosan meg kell fogalmazni – ezzel segítve a pályaválasztást. Ennek része kell, hogy legyen a BA és MA képzés pontos leírása, a különbségek hangsúlyozása, az átjárhatóság feltételeinek ismertetése.

Tekintettel arra, hogy a formatervező MA szak létesítésére az AMI-t és a MOME-t konzorcium köti össze, a formatervező MA szak előkészítése körülményesebbnek tűnik, mint amilyen az önálló vállalkozás esetén elvárható volna. A két érdekelt intézménynek – önálló elképzeléseik mellett is – közös nevezőre kell jutnia, azonos programot kell összeállítania. Ez minden bizonnyal hosszabb egyeztetést kíván, toleranciát feltételez, és az eltérő gondolatok értelmes beépítését kell, hogy eredményezze. Az AMI programja a BA szakon azonos súllyal kezeli a hagyományosnak tekinthető *anyagok, technológiák ismeretén* alapuló oktatást, valamint a *befogadó tervezés* címszóval lefedhető, a mindennapi gyakorlathoz alkalmazkodó módszereket hangsúlyosan oktató-gyakorló metódust (pl. design-kommunikációs problémák és a 3D-s ábrázolási módok). Az előkészítés során minden bizonnyal teret kell engedni az oktatói gárda személyes elképzelései érvényesülésének, ami kis különbségeket eredményezhet a két intézmény által megfogalmazott képzési és kimeneti elvárásokban. Lényegesnek az látszik, hogy ezek az eltérések pontosan artikulálódjanak, és értelmezhetők, a folyamatba illeszthetők legyenek. Az így létrejövő sajátosságok – ha azok kellőképpen összehangoltak – inkább a kínálatot színesítik, semmint az átjárhatóságot nehezítik.

Fontos lenne ugyanakkor a DLA képzés előkészítése – hiszen ez jelentheti az utánpótlásnevelést, ezzel összefüggésben pedig hosszútávra meghatározható az a szemlélet, ami az intézményt jellemzi, ami önálló arculatot eredményezhet. Az önálló arculat létrejötte pedig egy művészeti intézmény esetében fontos elvárás lehet. Ez teheti *műhellyé*, ettől válhat ki a sorból, ez biztosíthat fokozott ismertséget, keresettséget – ebből következően magasabb minőséget. Ha a fenti gondolatsort folytatjuk, a legfontosabb kritériumnak az AMI megfelelni látszik. Nevezetesen: meghatározó művészegyéniségek vezetik az iskolát, akik az eltérő módszereket, az eltérő habitusú alkotó-nevelő tanárokat a megfogalmazott célok érdekében egy irányba tudják állítani. Ez a DLA képzést alapvetően meghatározhatja, segítheti. Az elhangzott tájékoztató két ponton is új információkkal egészítette ki az önértékelésben leírtakat:

- egyfelől az Intézet szorosabb együttműködésre törekszik az egyetem Informatikai, valamint Mérnök Karával. Ezt közös projektek, feladatok megfogalmazásával, kiírásával tervezik elérni – ami példaértékű lehet valamennyi hallgató számára, elsősorban a szerepvállalás, a helyi értékek tisztázása, a közös munka, a munkamegosztás gyakorlása terén. Egészséges, jól teljesítő mérnöktársadalom létrejöttének alapfeltétele, hogy mindenki a helyén legyen, azt megtalálja, és ott jól érezze magát. Ezt időben kell tudatosítani, a „szereposztást” itt érdemes elfogadtatni, ennek megfelelően a team munkát megismertetni;
- a másik megfogalmazott szándék a Bölcsész Kar erősödését használná ki. Az ott kiala-

kuló oktatói karra támaszkodva az AMI profiljához kötődő, azt segítő, azt kiegészítő tudományágak beépítését tervezik a tananyagba. A humán (szakműveltségi) tananyag így emelt színvonalon, közvetlen hasznosítható, az alkotási folyamatot intenzíven, módszeresen támogató formában válhatna a hétköznapiok részévé. Ez az értelmiségi létforma fenntarthatóságát is segítené.

(d) Korlátok

A hazai kulturális élet alapvetően Budapest-központú – így a gyűjtemények, a történeti áttekintést segítő múzeumi darabok, a meghatározó kulturális megmozdulások (legyen az a művészet bármely ágazatában) nehezebben érhetők el, kisebb eséllyel vonhatók be az oktatás mindennapjaiba. Kétségtelen előnyt jelent ugyanakkor az osztrák főváros közelsége, melyet a szak vezetése ki is használ.

(e) Veszélyek

A fent említett *elszigeteltség* csak akkor oldható, ha a térség valamennyi művészeti csoportjával, kulturális alapállású vállalkozásával a szak kezdeményezi a kapcsolatfelvételt (Soproni Petőfi Színház, Kastélykoncertek Eszterházában, Soproni Ünnepi Hetek stb.) A kulturális életbe való bekapcsolódás a mielőbbi befogadás záloga. Ennek elmaradása az elszigetelődést fokozhatja, ami a korfa okán is a tanári gárda utánpótlását, a helyhez kötődő fiatal oktatói kör kialakulását is lassíthatja.

Ezt erősíteni lehet a közvetlen környezet, mint Megbízó bevonásával (egyetemi, városi feladatok, pályázatok, felkérések), ami által az ismertség-elismertség növelhető. De ezenfelül a szakma szerepe is egyértelműsíthető, a szakokon végzetek elfogadtatása is egyszerűbbé válhat. Ennek egyik fóruma lehet a már működő kiállítótér (az AMI Design Center, helyi becenevén a formaterem), ami a város felé nyitott, és aktív befogadó rendezvénypolitikával a város egyik kulturális pontjává válhat, és minden bizonnyal nagy lehetőség a Deák Ferenc téren már megépült, de még nem működő *gödör* is, mint jövőbeli *kultúrpon*t.

Nyugat-Magyarországi Egyetem	Akkreditációs minősítés
Szak megnevezése: Tervezőgrafika alapképzési szak (kkk: 2006/7/IX/1/4-13. sz. MAB határozat, szakind: 2006/9/XV/35. sz. MAB határozat)	A 2009/7/XI/1/11. sz. MAB határozat (hatálya: 2017.)
Képzési szint: BA	
<p>(a) Erősségek</p> <p>A helyszíni vizsgálat során a bizottságnak a tervező grafika szak első- és másodéves hallgatóinak munkáit volt alkalma részletesen tanulmányozni. Az itt tapasztaltak megerősítették azt a véleményünket, hogy az intézményben értékes szakmai munka folyik (elemző, kreatív és professzionális gyakorlatok, ahol a cél élményszerűvé tenni a tantárgyakat, pl. „Így írtok ti” stílusgyakorlat a II. évfolyam tervezéseméleti óráin). A diákok folyosókon elhelyezett, kiállított munkái szintén a jó légkört bizonyítják, és az ideális tanár-diák viszonyt reprezentálják.</p> <p>Óralátogatás során is érzékelhető volt az elmélyült szakmai munka. Az életszerű, szellemes feladatok izgalmasak, ugyanakkor olyan munkára készítetnek, mely a XXI. század követelményeinek és elvárásainak való megfelelésre tesznek alkalmassá. Külön érdekessége a látottaknak-hallottaknak a másodéves hallgatóknál az olyan feladatok megoldása, melyben a diákok közösen megoldandó tervezési feladatot kaptak. Az ilyen típusú feladatok minden bizonnyal eredményesen felkészítenek arra, hogy a BA hallgatók majdan team munkában dolgozva magas színvonalú tervezői feladatok megoldására legyenek képesek. Érzékelhető továbbá a vizuális és verbális prezentációs gyakorlatokon a tudatosság növekedése (az egyéni kutatások megosztása a csoport tagjaival), a személyre szabott hallgató-oktató kapcsolat, az együttműködés képességének kialakítása, a környezeti és társadalmi körülmények iránti érdeklődés megjelenése a team munkákban (pl. mesekönyv-illusztráció újrahasznosított papíron), tervezési feladatok időkorlátokkal, valamint az önértékelések módszereinek fejlesztése.</p> <p>A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján a hallgatók a képzéssel elégedettek, kritikai megjegyzésre csak szórványosan volt példa.</p> <p>A tervezőgrafika szakon szerzett tapasztalataink bizonyították, hogy az oktatók egyénisége, művészi színvonala meghatározó az oktatásban. A szak vezetője, Orosz István tehetséges, elkötelezett, inspiratív egyéniség, aki a diákokból képes a maximumot kihozni. „Szellemi tágasságot” nyújt a hallgatóinak, amely a képességek eredményesebb kifejlődését és kifejtését teszi lehetővé. A tervezőgrafika szak tanáira ez jellemző, amennyire módunk volt ezt tapasztalni a diákok munkáin keresztül. A rajzoktatás minőségére szintén a tanárok képessége, munkamódszere a garancia. A gyakorlati órákon a jelenlegi 10 hallgató – 1 oktató arány helyett a törekvés az 5 hallgató – 1 oktató arány felé mutat. Az oktató-hallgató közötti tutori rendszer személyesen és az interneten keresztül is működik.</p> <p>A szakágak vezető tanárai jól értelmezik a BA és MA képzés különbségeit és céljait, megfelelő irányt mutat az átmenet az MA szak felé.</p> <p>Az Intézet által kibocsátott kiadványok körét gazdagítja a tervezőgrafikusok informatív, széles körből merítő, személyes, sokszínű és dinamikus kiadványa, az <i>YF</i>, mely Sopronban készül, az itt tanuló hallgatók vállalkozásaként. Ez igazi fórum, figyelemfelhívó, összegző, érzéseket, tanulmányokat, munkákat, eseményeket rögzítő-továbbító-átadó médium. Ez, és hasonló kezdeményezések segíthetik az intézményen, intézményeken belüli tájékozódást, információáramlást, esetleg ennek eredményeként közös feladatvállalást, áthallgatások kezdeményezését, vállalását. A grafikai műhely és a fotólabor látogatása során úgy tűnik, a gyakorlati feladatok kivitelezéséhez az alapanyagok rendelkezésre állnak.</p>	

Áthallgatásra számos példa akad, elsősorban az Intézeten belüli lehetőségek, szinergiák kihasználásával.

(b) Gyengeségek

A magyar fővárostól való távolság, ami a művészeti életbe való bekapcsolódást nehezíti.

Az MA szak jelenleg van kialakítás alatt, ez bizonytalanná teszi az alapképzésben részt vevő hallgatók végzést követő elképzeléseit.

A HÖÖK képviselőjének felmérése alapján hallgatók fejlesztendő területként az oktatásszervezést és a könyvtár felszereltségét emelték ki.

(c) Lehetőségek

Többletlehetőségként jelentkezik Ausztria és Bécs közelsége. A kortárs művészetekben általában ez kevésbé jelentene előnyt, de a tervezőgrafika pozitív kivételnek tűnik ebből a szempontból.

Nagy lehetőség rejlik a végzett diákok legtehetségesebbjeinek megtartásában, akár csak rész-állású oktatóként is.

(d) Korlátok

Az oktatók többsége nem soproni, ezért kevésbé tudnak részt venni a város és az egyetem kulturális életében. Emellett alacsony a minősített oktatók száma, ez többek között a doktori képzés kifejlesztését is nehezíti.

(e) Veszélyek

Az Intézet a külföldi ösztöndíjak elnyerésére rendszeresen pályázik. Nehézséget okoz, hogy a társegyetemek már létező kétoldalú kapcsolataik révén nagyobb eséllyel rendelkeznek. Pl.: Erasmus-megállapodások révén, melyek az AMI esetében még hiányoznak.